Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашаІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 7 АВГУСТ, 1980 ШУ. ● № 94 (6224) ● Мах 2 кепик.

ВАХАРА НИКЪ

Вай социалистически обществе сага сий ду цуьнан къахьегамга, коммунизман материально - технически база хьанхоллачу по юкъехьочу дахьъаза, цуй политически а нравственни а гІуланхашна, до обществени, коллективана хьалхайкара декхар кхоачашдарга хьежна.

ХІьта майрра ала йиш ю советски наха уж декхараш толаме кхоачашдеш ду аьлла. Миллионаш болча наха хІара денна хьаьнала, шоаш ца кхобеш къахьегаш хиларах тоалуш-хоздуш йоагІа вай хьаннсара Даьхе, чІоагІлу цун ниц. ХІанз КПСС XXV съезда белгалдаь иттлагІча пятилетка тІеххьара мулаш доахача хана, мохи дІахо дегІабоалабара накъъаш белгалдергдолча парте XXVI съезда даха на доагІара накъадахара шерра социалистически ях лархача хана, цхьамкха а сагі хила йиш яц кхехнаш латтача вахара юстарвьана.

ХІара сага декхарийла за шийна тІадилачу гІулакхах чІоагІа бехктоахам хеташ верда, пайданегІа дар хьанхолла, обществана ма могга дукхагІа пайда бе гІертам болх бе. Из диза доагІаш да хкоана заводе, колхозе, совхозе, халкъа боахама кхыча доакъошка къахьега кийчлучу таханарча дешархошта а студенташта а. Цар декхар да дика деша, ленински хьисане баха а болх бе и кийчбала. Шоай дай гІулакх хьа а йица сийлеца дІаходахьа дезараш уж ба.

Нохч - ГІалгІайчен кагирхошна лакха доаттаду шоай дай сий, дІахокхуь цар къахьегама а турпалча гІулакхий а традицеш. Цар шоай низаш тІадероадьд иттлагІча пятилетка тІеххьарча шера а бІарччачо пятилетка а планаши социалистически декхараши кхочаш а тІеххоочаш и дара. В. И. Ленин вєь 110 шу дуза до хьатІотташ пхи шера планаш хьалха хьалха кхоачашеьнай 6 эзар совгІча шІаманача сагов йоІох, 150 комсомольско - кагирхой коллектив. Хьинар кхо ца деш къахьегара хьоххам тел Старопромысловски УБР-ерча № 17 йолча «Къилбеседа-Минеральни» яхача буруа деттача бригадо. «Новосельский» совхозерча № 3 йолча бригадо, СМУ-3 гІишлойхой бригадо. ТІатеІа болх бу юрташкарча кагирхошна. Уйх шера ялаташ чуэцача юкъегІа юрта боахаме болх бе кхы тІа а вІашагІъеллай 100 совгІа кагирхой звеношни звеношни. Къонача комбайнераша ялаташ чуэцача лелайир «Рекорда вода со» яха конкурс, хІьта доарнашта юкъе лархай «ЦІе косьмка» яха конкурс. Цар торо хулайт къахьегама овсарлем балха дикали айе.

Цхьабикъда, дукха ха йоацаш хиннача КПСС обкома VI пленуме белгалдаьккха ма хилара, хІана а моттигаш я кагирхоша лертІа болх ца беш, производственни а къахьегама а дисциплина телхеш. ДІадахача шера 4,6 эзар совгІча къонача белхалоша прогулаш яьй. 13 эзар сага-сахьат дайнад зехьа. «Чечингстройматериалы» яхача объединене заводашка, Назрановски трикотажни фабрике, Нохч-ГІалгІай гІишлошъяра управлене, шакара заводе, радиотехнически заводе хІара шоллагІа вола прогульщик кагирхо ва.

Къахьегама дисциплина телхайра кертера бехьнаш кхетама болх кхоачам болаш ца барах, комсомольски организацешна доагІар хьа ца дехарахи харцахьча хІаман мах беча хана уж принципиальни ца хиларахи, профсоюзни боахамен организаца бувзам мала хиларах латт.

Кагирхошца беш болча балха боагІаш бола лостам тела а эшача моттигашка гІо де а декхарийла я партийни организацеш.

Вай мехка кагирхошта шерра никъ хьабиллаб шийна евенна професси Іомайра. ХІара сага хорадоагІаргда дега тоам хулаш, мехка пайдена доле гІулакх.

Лекхерчен юкъерчен дешара заведенешка уйх денношка дІайолвеннай вызаменаш. Массане а вІаштІехьа ца дала тарлу уж толаме дІаяла. Уж дІа ца йолвенна нагий нахи мехкарийи беха хьоза мегаргбац. Цар безам хуле болх а беш заочно деша йиш я, йолаш а холдагІа професси лургйола профессионально-технически училищаш.

Из тахан къаьстта белгалдаккха доагІа чакх ца бовлаш бися цхьабола кагирхой шоашта атта бола, пайда тІабоагІаргбола болх лаха гІерташ, е вІалла а балха ца бодхаш Іеш хуландаь. ХІьта хоаш на дий хььналча къахьегамо мара боцъоща вола сага хьал ца кхевелта. Шийгара доагІар вІезитагІа дІа а луш обществагара дукхагІа хьадехар тарлуш дац вай советски нравственни гІулакхашца. Уж тайпа уйлаш ираш теркал ца беш бита йиш яц комсомольски организацешна, шеррача общественносто.

Къахьега могача СССР хІара гражданина декхари сийлен гІулакхи да обществени пайданеча гІулакха дахьъе ше хержа болх цІена хьабар, къахьегамен производственни дисциплина цІенхашта лелаяр. Из конституцинни декхар да массанена а тІадужаш, из къаьстта чІоагІа тІадуж тахан вахара никъ дІаболабеча кагирхошта.

ХІанз республикерча къахьегамхоша низ бола социалистически ях йоаржаьнай КПСС XXVI съезда баха на боагІІара накъабахар дукъа. Цу ях юкъе доагІаш доле декъа лацар хІара кагирхочун сийлен декхар да.

КПСС XXVI съезда накъадолхаш

Ка бола ялат чуйица а дахкха тІатеІа хьайбанта доакъар Іалашдеши гуратье дІадувргдолча ялата лаьтташ кийчдеши баахи Малгобекски района «Ингушский» совхоза механизатораш.

Къаьстта йоакхо ш цар хьатІенозагІача Іай хьайбенна шортта доакъар хилийтара. Механизаторашна хІанзе а кийчдаьд 142 тонн болдахь хьоар, 1100 тонн йол, бари бІаь тонн сенаш, ши эзар тонн ча.

Уйх шера планагІа Іалашде дезачунга хьежача, кхы тІа а цар кийчде дезар дикха доакъар да. Цудухьа уйх денноша шоай мел дола низаш оарцагІ а дахьа генараши балахаш тІабогІа хий тІара силос хьоккаш бахи уж. Пхи эзар гаргга тонн силос кийчъе езаш бе механизатораш. Из болх толаме чакхбаккхара шоайна ахье а баьнна къахьег цар. Къаьстта овсарле дикха болаш хьинарен къахьегарах белгалбаьннаб механизатораш Гандалоев Аьхьда Мунсан Гардаиов Къамболата Бембулата. ХІара дийнахьа 150—200 процент кхоачашдаь цар шоай балха норма.

СУРТАШ ТІА: М. Гандалоев, аьттехьа — силос хьоккаш йоалл цун агрегат.

И. ПЛИЕВА сурташ.

Сунженски районера

ШИН СМЕНАГІА

Дукхачак хана дезо ше доахача къахьегама толамашца йовзаш я Сунженски районна XIX партсъезда цІерагІча колхоза № 2 йола тракторно-кхаш леладу бригада. Укхаза ка болча ялатий массаза а лакха хьувкъам кхебу. Уйх шера а беркате къахьийгад колхоза механизатораша. Ялат кхедара дикагІа йола методаш юкъе а кхуьлаш, юкъера лархІача хІара гектара тІара 23 центнер ялат чуйицад. Ваньдар аьнча, атта хилаьзар хиш ца декхача лаьтташ тІа ништал лакха хьувкъам кхебе.

ХІанз хургболча хьувкъама уйла еш бе бригадера механизатораш. Советски Союза Коммунистически парте XXVI съезд хулача шера цар ворхІ хІаьа гектара тІа лакха хьувкъам кхебе. ШоалагІа дІайийнача культурех лаьтта мукъадоаллашехь, кхашка арайоал лаьтта оаха агрегаташ. Цу балха хьожабу опыт йола механизатораш. Гуракьа ялаташ дІаде лаьтта кийчдаргга хьежна хургба тІадоагІача шерара хьувкъам а.

Сецца дІаболабу трактористаша Пономаренко Анима, Аксютенко Николай, Иванов Виктора шоай болх. Цхьан минута соццац цар лелаю агрегаташ. Тешшаме кийчъяй вар шоай техника, ший хаьхаллахьа де дезаш дола гІулакх ду. ЧІоагІа раьза болш чакхдовл трактористий балха ди. Бригадерча стане хьалтехача улго хоам бу дийнахьара норма шозза кхоачашъяь хиларах. Оттаьча ханал хьалха аьхад 400 гектар лаьтта.

Парте XXVI съезда дена доагІІара накъадахара тІахьехаш болча парте Центральни Комитета социало лаьтта леладерий дог айдаьд № 2 йолча бригада коллективо тІа-тІа дукхагІа оах лаьтта, балхаш хьинарегІа чакхдоах. Кердача хьувкъама лара йоллаш боаккараша лаьтта шин сменагІа аха лаьрІад.

А. КОЛЕСНИКОВ.

БАЛХАШ СИХДЕ ДЕЗА

4 август хьатІакхоачаш республике кийчъяй 122 эзар тонн йол, 132 эзар тонн ча, 123 эзар тонн силос, 20 эзар тонн баьца хьоар. Из соахха уйх хана кийчдаьчуд дукхха а дукхагІа да.

ДІадахача хІирагІа кийчдаьд доакъар: йол 10,3 эзар тонн, ча 28 эзар тонн, баьца хьоар 1 эзар тонн.

Хьайбашта доакъар кийчдара балхаш дика вІаштІехьдаьха дІахьу Наурски района боахамашка. Йол кийчъяра задани кхоачашъяь 70 процент. Из республике лакхагІа хьонхам ба. Ча кийчдара задани 68 проценти баьца хьоар даккхара 120 проценти кхоачашъяй райово.

Балхаш дика вІаштІехьдаьха доакъар кийчду Шелковской районе а. Йолк чаи кийчдара план 60 процентал совгІа кхоачашъяй, хІаьта баьца хьоар даккхар — 84 процент. Цига кийчдаь баьца хьоар республике кийчдаьчох аханега дІакхоачаш да.

Цхьайолча районашка йоакхо яц доакъараш кийчдара. 25 процентал кІезигагІа я Ачхой - Мартановскии, Веденскии, Советскии районашка кийчъяь йол.

Чах аргІаш деча балхаш меле лел Надтеречни, Назрановски, Сунженски, Урус-Мартановски районашка.

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ ЭТТАБ

Г. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» завода коллективо, парте XXVI съезда сийленца накъалхаш доккхий декхараш тІа а ийца, хьинар кхо ца даш къахьег уйх шера. Цо тІеххоочашьяй деррига технико - экономически хьокхаммий ворхІ бетта план. Задани совгІа завода болхлоша арахийцай 420 эзар сома маьха валови продукци, хІаьта планал совгІа маьхала яьккхай 179 эзар сом мах бола товарни продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра план 102,2 процент кхоачашъяьй машиннашъераша. Дукхьал из лакхъяра чотагІа кийчъяй планал совгІа ара мах хийца продукци.

Шин бригада коллективо, 70 совгІа волча болхлочо хІаизлехьа дикка тІеххоачашъяьй пятилетка план. Массехк бутт бизаб цхьайттагІча пятилетка чотагІа Муталиев Мартазкъа керте латтача комплексни бригадаи Барахоева Марусе кулгаадеча прессовщикий бригадаи къахьега.

. . .

«Горскнефть» НГДУ мехкдаьттахой коллективо ворхІ бетта план дикка тІеххоачашъяьй. ПланагІа лаьрхІачул совгІа потребителашка дІакхачийтад 4780 тонн «Іаьржа доьул».

Социалистически ях мехкдаьтта хьалха латташ я Газиев Кант Юсупович керте латтача шоллагІча мехкдаьтта доахача цеха коллектив. ВорхІ бетта задани совгІа цо даьккхад 4680 тонн мехкдаьтта. Шоай къахьегама толамаш цо ла болхлоша хетаду КПСС XXVI съезда.

. . .

Мехкдаьтта чакхдоахарий, химический болх боагІача боарамагІа дІабахар дукхача даьхъе тийша да «Грознефтехимремстрой» треста болхлой хьинарах. Шоашта тІалатта бехктоккхам кхетабеча цар цхьанкха бутт дІабахийтац тІамйца деккхараш тІеххоачаш ца деш. Дерригача технико - экономически хьокхамий ворхІ бетта план тІеххоачашъяьй цар. Планал совгІа генкодрядагІа даь гІишлош монтажни балхаш [illegible] эзар сома маьха да. ХІаьта шоай низаца заданел совгІа даьд 700 эзар сом мах бола гІишлош оелхаш.

ГІишлош ремонтъяр оелхашка дІадодар лоххарах, ІІамигчун а кхоноарах треста коллективо уйх шера планал совгІа паччахьалкхенна бІаь эзар сома ниида баьб.

Парте аргІанарча XXV съезда сйна къахьегама вахте эттачарна юкъе хьалхара моттиг яьккхай Камышников Павел Ивановичи Юзбашев Валерий Гургенович керте латтача кховлагІчен пятлагІчен ремонтно-гІишлой управлений коллективаша.

. . .

«ТІехьабусараш бодаш бе болх» яхача дегазагІа шерра социалистически ях йоаржаьча Грозненски ремонтно - механически заводерча цехех цхьанкха яц паччахьалкхен план дикка тІеххоачаш ца еш. ВорхІ бетта планал совгІа маьхала яьккхай 35 эзар сом мах бола товарни продукци арахийцай 144 эзар сома маьха валови продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра ворхІ бетта план 3,7 процент тІеххоачаш а еш, цун чотагІа кийчъяь планал совгІа арахийца еррига продукци.

Предприяте хьалха латташ я Абубакаров Мовлад, Власенко Александр, Ходырев Василий керте латта коллективаш.

. . .

ГІишлонхой цІейна дика къахьегама совгІат кийчдаь шикъабоагІа Нохч - ГІалгІай гІишлошъяра управленена чуйоагІача Грозненски аьшкабетона конструкцей завода болхлой. ВорхІ бетта планагІа лаьрхІачул совгІа цар республикерча гІишлош еча организацешна дІакхачийтай 42 эзар сома маьха аьшкабетона изделеш, ихьйола продукци. Паччахьалкхен планал совгІа арахийцай 19 эзар сом мах бола валови продукци.

Хьинаре къа а хьегаш, хаддаза социалистически ях хьалха латташ хилар цо белгалъйинна я Сапрунова Нина Ивановна керте латтача марихала-бетонни узла коллективи Ханиев Зелимхан Магомедович кулгалдеча хьу чакхйоахача цеха болхлой.

В. ДОТМАРЗИЕВ.

Нов. Б. Г. Вычихина Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Презпдиума Сийлен грамота яларах дола

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Республика юртбоахама производство дегІайоалаеча дика гІулакхаш карагІдувларах, цу отрасле дукхача шерашкем беркатен болх барахи ваьча дийнахьа деиз шовзткъе итт шу дизарца дувзаденнеи Нохч - ГІалгІай Автономии Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла нов. Вычихин Борис Григорьевича — Нохч - ГІалгІай производственни аграрно - промышленно - торговни «Консервплодоовощ» яхача объединене генеральни директора.

НГІАССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

НГІАССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

Гор. Грозный,
1980 шу, 29 июль.

ДЕЗАЛА ЭКИПАЖ

Лоаццача хана кхо эзари ворхІ бІаьн гаргга гектара тІара ка бола ялат чуйица даьккхар уйх шера Сунженски района «Победа» цІерагІча колхоза механизатораша. ПланагІа дакха дезар 25 центнер йоллаш ялат чуденад юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара 30,2 центнер к йоаккхаш. Дика хьувкъам кхебарах цар аьттув баьннаб паччахьалкхенга ялат доахара план дикка тІеххоачашъе а хІаьта мел эша фуна лаьрхІа а концентрированни доакъар хургдолаш а шортта ялат амбарашка дІаоттаде.

Из толам боаккхача хьинаре къахьийгад колхоза механизатораша. Царна юкъе къаьстта овсарле лакха йолаш къахьегарах белгалбаьннаб цхьан комбайна тІа болх баь Терновгіар да Геннадийи воІ Викторе. Ши бІаьн йийтта гектара тІара ялат чуйицад дезала экипажо. Ялх бІаь вурийтта тонн ялат даьккхад цар, тІаьийцача декхарах пхи бІаь тонн долаш.

Дукхача хана денз механизатор волаш хьавоагІа Терновой Геннадий. Ялат чуэца ха хьатІакхачалца тракторист волаш лаьтташ оахаш, яккхаш доахаш, культиваци еш, доакъар кийчдеш, кхы де деза балхаш деш къахьийгад цо. Из ха хьатІакхачача хІара шер-шера комбайна тІа хоиа. ХІаьта цун воІ Виктор шоай станицера ворхІ класс чакхъаьккхачул тІехьагІа Грозненча цхьан профтехучилище дешаш ва. Ахкан каникулах ше хьалхйицача цІа а веча комбайнера гІоча волаш хьинар ца кходен болх баьб цо.

СУРТА ТІА: ТерновоагІар да Геннадийи воІ Виктори.

Э. ТОЛМАЧЕВА сурт.

ЖУРНАЛИСТИЙ СЕМИНАР

Грозненски районе хилар ачхой - мартановски, грозненски, советски, урус-мартановски районни газетийи моттигерча радиовещанеи журналистий кустовой семинар.

Семинаре къоастайир къахьегамхошта интернационально - патриотически атеистически кхетам балара, ялаташ чуэцилгеи доакъараш кийчделгеи толаме чакхдаккхара тІехьа юрташкарча къахьегамхошца лелаеча яхьа хьакъехьара дешаш кепа йоазон оагІонаш тІа дувцара проблемаш. Обзораш еш къамьлаш дир «Ленинан некъ» республиканска газета редактора Ю. А. Айдаева, парте обкома инструктора В. У. Тутаева.

Семинаре ниттта ладийгІар Нохч - ГІалгІай АССР телевиденеи радиовещанеи комитета керттерча редактора У. А. Ахмадовеи комитета редактора А. В. Плясуляи моттигерча радиовещане метахи стилахи даьча хоамашка.

Семинаре хиннараште хьалхашна ниттта къамаьлаш дир НГІАССР Министрий Советерча непайоазон тІа паччахьалкхен къайленаш лорача управлене начальни на А. А. Ковалева, КПСС обкома инструктора Н. Т. Бенкевича, НГІАССР журналистий Союза правлене секретара В. К. Баласникова. Семинаре дийцача дешай хьакъехьара балха опыт дІахьа йовзийтар журналисташа.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА ХОАМАШ

ПАРИЖ. Франце журналисташ чІоагІа духьала бе переворот яь военцана боливийски журналисташта низаш деш хилара. Укхаза дІайовзийтача журналистий профсоюза заявлене тІа белгалду Боливе путчисташа демократически паргІатонаш гІоиа телхаеш хилар.

Профсоюзо хьадийхар лийца боахка беррига боливийски журналисташ кхы ца гоабеш хьахецар. Цо тІахьийхар Боливе демократически паргІатонаш юхаметтаоттаелгеи политически гІулакхаш бахьан чу мел бехкараш, царна журналисташ в, хьахецилгеи шоай профсоюзий балха а профессиональни кийчо яра а дешаш.

Конгрессо тІанийцача заявлене тІа бразильски журналисташа чІоагІа харцахьа лаьрхІар реакционни низаша редакцешта прогрессивни газетий дІадоаржадерашти духьала леладеш дола террористически гІулакхаш.

ЛОНДОН. Английски компанеша консервативни партена «сагІийна» луш дар дІадахача шера эттара дукхагІа хилар. Тахан «Лейбор рисерч» яхача журнало беча хоамагІа, 445 фирма консервативни партена 1979 шера делар 1 миллион 600 эзари фунт стерлинг — 1978 шера консерваторашка кхаьчача кІаь даькъах ши дакъа дукхагІа.

БРАЗИЛИА. Укхаза шийболх чакхбаьккхар Бразиле массе а мІІвнгера венача 600 гарггача делегато дакъа лаьцача журналистий къаман конгрессо.

ВІашагІкхийттарашна йийнар кепайоазун ший лоІамагІа хилара, къахьегама хьалаш тоадара проблемаш,

БЕЙРУТ. Палестина мукъаяккхара Организаце исполкома Председатела Ясир Арафата хьадийхар Иерусалимах дола дош къоастадара исламски конференце Организаце (ОИК) чрезвычайни сесси гулъелга. Иерусалима хьакъехьа ОИК комитета керте латтача Марокко паччахьага Хасан II яхьийтача послане тІа Я. Арафата предложени йир израильски парламента Иерусалим «цаІ йола а екъа йиш йоаца а» Израила столица я аьнна дІакхайкаде аьнна дукха ха йоаццаш ях решенеш цу сессе ювца, аьнна.

КАБУЛ. Афгански столице хилар Халкъа - демократически парте городской организаце заседани. Заседане президиуме бар НДПА-н мехка правительстван кулгалхой. Гулбеннараша цхьан минута йист да хулаш латташ дагалаьцар афгански революце моастагІашца къовсам лоаттабеш байнараш.

Революцена нарагІдьннараш лораде деррига низаш оарцагІдаха аьнна НДПА ЦК 3-ча пленумо оттадаьча декхарий хьакъехьа къамаьл дир НДПА ЦК Генеральни секретара Бабрак Кармала.

Лагман яхача провинце террористически бандаш йохаеча дакъа лаьцача Кабульски университетен политехнически институтен студентий-отряда сийлен байракхаш дІаелар Бабрак Кармала цул тІехьагІа.

ДЕЛИ. ВІашн пайдане дола Советски Союзацара бувзамаш Инди экономически дегІаяра Іалаьмате бокха лоархІам болаш да. Из хьакхайкадир журналисташца къамаьл деш торговле, болата а шахтай а министра Пранаб Кумар Мукердже. СССР-ца вІаши цхьана гІулакхаш леладеро Индена гІо дир езача промышленноста база дегІабоалае а чІоагІъе а, аьлар цо.

(ТАСС, 5 август).

Идеологически болх дIахо тоабеш

НАЬХА БЕХКТОКХАМ ЛАКХБУ

Ер шу дIадоладелча гIоне иттлагIча пятилетка тIеххьарча шера заданеш кхочашъяра тIаьIертта къахьегаш хьабоагIа Карабулакски рудни йоацача гIишлонматериалаш йоахачи чакхйоахачей завода къахьегамхой. ХIаьта цар балха хьинар кхы а лакхагIча боарам тIа доаккхаш дола хIама хилар КПСС ЦК июньски (1980 шу.) Пленума решенеех, тIадоагIача шера февраль бетта партé XXVI съезд хургхиларах цига тIаийцача соцамах.

Цу деррига бе боагIа лоархIам а беш завода коллектив дIаьхха а хьежар ший торонашкеи кхоачамашкеи, хIаьта хургйолча съезда ейна яхь а доккхагIа дола социалистически декхараш тIа а ийдар. Хьалха дIанхача шерашка доккхий социалистически декхараш тIаэцарах вIалла дувцилга а яцар, хIана аьлча тхоай планах лоархIадеш тхо ца хиннадаь. ХIанз гIулакх дикка эргадаьннад. ШолагIча квартала план 109 процент кхоачашъяь, продукци маьхальяннхара 10 процент.

Партийни, профсоюзни организацей къаьстта чIоагIа теркам тIаьхийта бийзар болхлой производственни къахьегамен дисциплина чIоагIъяра, цар бехктокхам лакхбара. Иа гIулакх дикка тоаделта дIадехаш бар ер шу дIадолалуча хана «Халкъа боахаме къахьегама дисциплина дIахо чIоагIъярахи кадраш хувцалулга кIезигдарахи» бола КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС-а соцам а. Цу гIулакха завода партийни организаце коггIортолга ю цехийн участкайн профсоюзни организацеех. ХIаьта царна кулгалдеш ба дукхагIдолча даькъе гIулакх цIенхаштта леладеша доагIар дизза хьедехаш бола коаньостий. Царна юкъера белгалеаикха безам ба са горни участка профсоюзни организаце председатель Сергин Виктор Иванович.

Участка коллективо ца доагIар леладер, ледарло гойтар ший ханнахьа юхатох, производственни къахьегамен дисциплина телхаераш лоергбоала хьалаш хьадьад. ХIаьта цунга хьежжа мара хила йиш яц балха гIулакхаш а доаха толамаш а. Кхыча цехийн участкайн коллективашна сина унказа а кхетама болх беш ба агитаторашi политинформаторашi. Масале, цу участка мастер Н. Попов агитатора декхарéш кхоачашдеш ва, хIаьта Б. Хашагульгов — политинформатора, и. кх. дI.

Завода къахьегамхошта марксистско-ленински Iилма, Коммунистически партен Советски правительствай политика хIоаргагIа дIайовзийтара вIашагI а елла болх беш хиннай хIаранена 20 — 24 сал чувоагIаш йола политдешара виъ группа. Иа гIулакх чакхдоаккхаш ба кхетама болх бара опыт йолеи лакхера е лаьрхIа кицъера дешар дийша болеи пропагандисташ.

Бакъда, тха завода сменаш скользящи графикагIа болх беш хилар бахьан долаш дешар вIаштIехьдаккхара йоккхий халонаш хьалхашка уетт тхона. Иа бахьан долаш сменашта виъ пропагандист тIачIоагIне вийзаи тха.

ХIаьта кхетама болх кулгалхоша, специалисташа шоаш хьинаре дакъа лоацаш ца хилча цунах дика кхаргI йоацилга хоаш ма дий. Иа кхетадеш ба тха дукхагIйола керттера специалисташ. Цу даькъе шоашкара дика хьокхам гойташ ва завода директора заместитель В. А. Семинов, производственно-технически отдела начальник Я. З. Далаков, хIанз пенсе яха йола Е. И. Телещук.

Укх тIеххьарча хана коллектив шийна хьалхашка латта боахама декхараш толамца кхоачашде лаар, шеко йоацаш, кхетама болх дикагIа вIаштIехьбаккхарца дувза доагIа. Иа къаьстта холуш да «Идеологически, политико-кхетама болх дIахо тоабарах» яха КПСС ЦК соцам арабаьнача тIехьагIа.

ХIанз хIара бетта тайп-тайпарча темаех лекцеш хул завода цехашка, участкашка. ХIаьта дукхача къамий викалех латтача тха коллективе чакхдаьннача ах шера алхха интернациональни, патриотически, атеистически темаех лаьца 20 совгIа лекци яьй. Цу хьакъехьа белгала болх беш ва юрисконсульт коммунист Хашагульгов Эльберд. «Ди хьахиларах», «Ислами кхалсаги», «Iадатехи шарнIатахи дувла зуламаш» яхача дешаех лекцеш ешаш ва из. ТIаккха завода директора Абубакаров Салаудина ешараш укх темаех я: «Iилма дика дукъала да», «Дунен тIа вахар хьахиларах».

Укх тIеххьарча хана дукхагIа чакхьяха доладеннад тхо политико-массови культурни мероприятеш. Каст-каста дIа-юха ухаш вIашагIдетталу тхоашца яхь лелаеча Аргунски гIишлонматериалийи гIишлониндустрени комбината коллективаца. Цхьана вIашагI а ккийте сыла|е, город Грознарча цирке, кхычахьа ух. Цу деррига а нах шоайла дикагIа бовзарца уж тарга увз, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара кхы а чIоагIагIа уж кхотабу.

Х. МАРХИЕВ,
Карабулакски рудни йоацача гIишлонматериалаш йоахачей чакхйоахачей завода партбюро секретарь.

БАХАРХОЙ ВIАШАГIКХЕТАР

ДIадахача оршот дийнахьа балхара мукъабаьлча гIишлонхой кинотеатре вIашагIкхийтар Ленински районерча № 2 йолча правопорядка общественни пункта чубоагIа Краснознаменни, Майковски цIерагIеи, Кутузовски, Февральски, кхыча улицагIа баха нах.

Бахархой сход хьайийлар правопорядка общественни пункта совета председателя В. А. Ковалева.

Къамаьл де доал лу райсовета депутата «Красный молот» завода директора заместителя Л. А. Гафта. Цо дувц гулбеннараштта укх тIеххьарча кхаь шера районе экономика, культура дегIайоалаеча даькъа толамех дацаа дисарех, кхоачамбоацарех. КПСС XXVI съезда даха ма доагIара накъадахара хIанз массанахьа а шерра хийцо йоаржарах.

Трибуне тIа ва Ленински района чурча гIулакхий отдела начальника заместитель, милице майор З. А. Мусаев. Цуя къамаьл хетадаь дар районе хула зуламаш кIезигдара административни органаша, халкъа дружинаца лоаттабеча къовсама. Цу даькъе укх тIеххьарча хана цхьадола дика хувцамаш хиннига белгалдаьккхар цо.

Цуница цхьана хьахьехар цу балха тIа де эшараш кхы а дукха хилар, цу хьакъехьа общественни организацешка ра, бахача нахегара шоашта хадданза новкъостал лоаттаделга хьадийхар.

Иштта къамаьлаш дир укхаза районе прокурора помощника В. А. Бачаева, правопорядка опорни пункта совета председателя заместителя И. К. Никулина, кхычар.

Гулбеннараша шоай жилищно-бытовой хьалаш тоадир, тIехдаьха юрта бохабу малараш мелаш, харцахьа лелаш, болх ца беш хьувзаш барашца лоаттабу къовсам чIоагIбар дIадехаш тайп-тайпара даттараш дир. Царна доагIIаш доза жолаш делир. ХIаьта кхоачашдара цар тийнна наказаш шоай учете ийцар.

С. ШАБНЕВ.

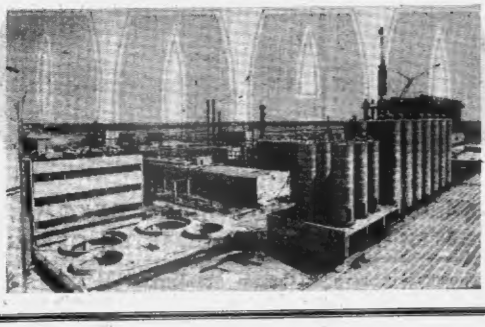

ХЬАЛЬЕШ ЛАТТ ТОМСКИ МЕХКДАЬТТАХИМИЧЕСКИ

КПСС XXVI съезда къахьегама толамашца накъабоха кийчлуш ба Томски мехкдаьттахимически комбината гIишлонхой.

Укх шера болх бе йолалийта лерхI шера 100 эзар тонн полипропилен арахеца эттара хьалхара комплекс. Керттерча производствал совгIа комплексаца чуйоагIа азотно-кислотни станци, бийдали реагенташи чулоаттаю паркаш, котельни, кхыдола гIирсаш.

ЧоалхамегIча операцешта управлени ергъа автоматико.

СУРТА ТIА: полипропилен хьадергдола комплекс я хьалъеш латташ.

А. КУЗЯРИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

СЪЕЗДАГАРА СЪЕЗДАГА

ДОККХИЙЧА ХУВЦАМИЙ ШЕРАШ

ИттлагIча пятилетка шерашка республика экономически а социальни а дегIаахара даькъе доккхий хувцамаш хиннад. Материальни производства деррига доакъош: промышленность, юрта боахам, транспорт ийслагIча пятилетке хинначул дикка дегIаенай, из хьахиннад керда объекташ хьалъяра, болх беш ярашта реконструкци яра, иштта машинех, оборудованех, техникех дикагIа пайда ийбара чотагIа.

Шерагара шерага республике капитальни гIишлош хьалъяра йоккха программа кхочашъю. Пачхьалкхен средстваш а дIаухийт керда гIирсаш хьалдаре, болх беча предприятешта реконструкци яра, наха чубаха цIенош, школаш, больницаш, культурно - бытовой гIулакхашта лаьрхIа кхыйола объекташ хьалъеча.

ИттлагIча пятилетка шерашка капитальни вложеней боарам 1,8 миллиард сом гаьча.

Болх бе йолалургья 1,6 миллиард сома маьха керттера фондаш. Уж хул ийслагIча пятилеткагIа болх бе йолийнарел 30 процент дукхагIа. Промышленносте керттера фондаш болх бе йолаеннай 634 миллион сома маьха, хIаьта юрта боахаме — 383 миллион сома маьха. ИйслагIча пятилеткаца нийсйича юрта боахамига дIаяхийта капитальни вложенеш 1,5-зза дукхагIа хиннай, гIишлоштъеча дIаяхийтараш — 14 процент, адравоохраненега — 38 процент, просвещенега — 16 процент, коммунальни боахамга — 35 процент. Цо къаьгга хьахьокх иттлагIча пятилеткагIа социально-культурни гIулакхашта йола объекташ хьалъяра чIоагIа йоахо яь хилар.

Республика вахаре доккха хIама а хинна дIаэттар мехкдаьтта чакхдоаха ЭЛОУ-АВТ яха йоккха промышленни объект хьалъяр, из объект болх бе йолаллийтарех хIанарча технически ларда тIа дикка лакхъелар мехкдаьтта чакхдоахача промышленноста производственни мощносташ.

Иа къахьегама толам баккхарах КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела новкъоста Л. И. Брежнева даькъала -бийцар гIишлонхой, монтажникаш, мехкдаьтта чакхдоахараш. Цунна жоп а луш мехкдаьтта чакхдоахараша социалистически декхараш тIийцар хана хьалха, шин беттага кхачалехьа кердача установкага проектни мощность нараерзайта. Шоай дош цар дизза кхоачаш а дир.

Мехкдаьтта чакхдоахача промышленносте иштта хьал а яь болх бе а йолаллийтар И. Анисимова цIерагIча Новогрознениски мехкдаьтта чакхдоахача заводера каталитически реформинга установка, А. Шерипова цIерагIча заводера Г-39/40 яхача установка шолагIа блок. Из бахьан долаш дикка дукхагIа арахеца доладелар высокооктанови бензинаш, чIоагIа марафин 60 эзар тонн дукхагIа арахеца йолаелар, хIаьта шера арахеца индустриальни даьтташ итташ эзараш тоннаш дукхагIа хилар. А. Шерипова цIерагIча заводе болх бе йолаеннай вакуумни хьесапе мазут чакхдоаха установка. В. И. Ленина цIерагIча заводерча № 43-1 йолча установке цеолитий повкъосталца коача парафин хийчъяра процесс караерзаяй, кхыйола лоархIаме мероприятеш а чакхъяхай. Халкъа боахама чIоагIа эшаш йола коача парафин хьаяра йолча Г-70—2 яхача установкана реконструкци ец латт.

Мехкдаьтта доахача промышленносте дукха капитальни вложенеш дIаухийт тохкама а эксплуатационни бурув тохара. Республика бIарчча хьанийцача еррига капитальни вложенеех хIара шера «Грознефть» объединене пайда эцаш ярш кхоалагIа дакъа да. Республике мехкдаьтта промышленность дегIайоалаяра иттлагIча пятилетка шерашка дIадахийта ахча 524 миллион сом да.

Дукха эзараш болча нихах латтача «Красный молот» завода коллективе Iалахмате боккха лоархIам болаш гIулакх хилар хьалъяь а йоккха фонтанни арматура цехий блок эксплуатаце дIалар. Машинаш еш йола из лоархIаме объект болх бе йолаелар 1979 шера, из бахьан долаш вай мехкарча мехкдаьтта промышленноста чIоагIа эшаш йола фонтанни арматура дикка дукхагIа арахеца йолаелар.

Пятилетка шерашка хьал а яь, болх бе йолаллийтача промышленни объектех республика экономике кIезига лоархIам болаш яц Грозненски гормолзавод. Аргунски аьшкбетона заводера производственни мощностащ, художественни керамика арахеца Дуба-Юртовски фабрика. 1979 шера хьалъяь а лькха болх бе йолаллийтар шера 2,2 миллион пар кога гIирс арахецаш йола Грозненски кога гIирс бу фабрика.

Кхачани промышленноста кхыдолеи доакъош дегIаахуларга дIаухийта пачхьалкхен средстваш кIезига яц. Пятилетка шерашка «Чеченингушвино» объединене дIайохийтаргья 142 миллион капитальни вложенеш. Уж средстваш дIаухийт комсий плантацеш шеръярга, керда совхозаш яхарга, кхыйола мероприятеш чакхъяхарга.

ТIа-тIа дукхагIа средстваш дIаухийт юрта боахама материально - технически база чIоагIъярга, хьалъеш я производственни объекташ, хьайбашта йола комплексаш, дукхагIа хулаш латт хиш дехка даьтташ, хьахулаш латт сомий а комсий а бешамаш. ХIанзарча хано дIа ма дехкара лакха балха оасарле йолча юртбоахама техникаца Iалацъю республика. РеспубликагIа юрта боахам дегIабоалабарга иттлагIча пятилетке дIадохийтаргда 566,5 миллион сом, ийслагIча пятилетка шерашка дIадахийтачул 32 процент дукхагIа хул из. Еррига дIайохийтача капитальни вложенеех 30 процент яраш юрта боахамга дIайохийташ я.

Пхе шера хиш дехка латтан 15 эзар гектар дукхагIа хиннад, цу юкъа тракторни парка тIаккхийттай эзар трактор, 300 комбайн, 2,4 эзар грузовой машин. Эксплуатаце дIаеннай «Грозненский молочный» совхозера 1200 деттача боахама комплекс, «40 лет Октября» яхача совхозера 800 бежана лаьрхIа хьайбай комплекс.

ИттлагIча пятилетке юкъера лаьрхIача хIара шера чуйийца ялат ийслагIча пятилетке чуйийцачул 17 процент дукхагIа хилар, шекара свеклаш — 19 процент, баьцадараш — 29 процент, коартолаш 1,7-зза.

КIезига пайда луш дац юрта боахама химизаци яр а. Колхозийн совхозийн кхашка хIара гектара тIа тосс 80 килограмм минеральни удобренеш е иттлагIа пятилетка йолалуча хана тоссаш хинначул 1,4-зза дукхагIа.

Республике Iалахмате дукха хьалду наха чубаха цIенош. ДегIаенача социализма Конституце тIа белгалдаьккха да мехкарча граждании фусамаш хила бокъо хилар. Иа бокъо Iалашъю хьалхарча даькъе пачхьалкхени общественни наха чубахара долча цIеной фонд дегIа а кхувлаш лораярца.

Наха чубаха цIенош дукхагIа хьалде вIаштIехьдаьннад нарга дукхагIа капитальни вложенеш дIаахийтарца. Нагахьа сайна бархIлагIча пятилетке наха чубаха цIенош хьалдеча дIадахийтар 103,1 миллион сом мара хиннадеце, ийслагIча пятилетке дIадахийтар 130,3 миллион сом хилар, хIаьта иттлагIча пятилетке дIадахийтар 148,7 миллион сом хилар.

Еррига республика хьайцача пачхьалкхен капитальни вложеней, кооперативни, общественни предприятей, организацей средствай чотагIа иттлагIча пятилетке хьалдаь наха чубаха цIенош 917,4 эзар квадратни метр хулаш да, из хул 18 эзар квартира. Цо торо хилийтар 90 эзар наьха вахаре хьалаш тоаде.

Дика кийчдаь массе тайпа хьалаш дола наха чубахара цIенош хьалду городашка даь ца Iеш юрташка а.

Шерагара шерага хозагIа хулаш латт вай республика столица город Грозный. Дукхаза вIаштIарадаь лакха цIенош хьалдеш да Ленина, Орджоникидзе цIерагIча проспекташка, микрорайонашка, Старн промыслашка.

Республике дукха балхаш ду нах чубахача цIеношка эшаш дола хьалаш Iалашдара, цхьан даькъе квартирашка газ чуюллаш. ИттлагIча пятилетке 63,1 эзар йолча квартире газ чуйиллай. ХIанз республике бахача нахах 90 процент бараш газах пайда эцаш ба.

ДIахо а дихьад школаш хьалъелга, уж хьалъяь 37,2 эзар дешархочоа лаьрхIа моттиг йолаш. Иу бахьан долаш шоллагIеи кхоалагIеи сменаш кIезигагIа хилар.

Йоккхий школаш хьалъяй городашка Грозне, хIаьта иштта Назране, юрташка — Урус-Мартане, Шалински районерча Керда вахар яхача юрта, Сунженски районерча Карабулаке, Ачхой-Мартановски районерча Бамута, кхычахьа.

Партен Советски правительствай массаза а чIоагIа йоахо ю советски наьха унахцIено лораяра. Медицински учрежденеш дукхагIа хилийтара пачхьалкхено дукха средстваш дIаухийт. Городашка а юрташка а хьалъеш я больницаш, поликлиникаш, деша даха ха йоацача берий учрежденеш. ИттлагIча пятилетке больницаши поликлиникаши хьалъеча дIадахийтад 9 миллион гарга сом е ийслагIча пятилетке дIадахийтачул 1,5-зза дукхагIа, деша даха ха йоацача берий учреждениеш хьалъеча дIадахийтад 10 миллион сом е ийслагIча пятилетке дIадахийтачул 1,7-зза дукхагIа.

Укх пятилетке республике хьал а яь эксплуатаце дIадуръяь 6350 моттиг йола берий бешамаши яслеши, 820 меттиг хIаоттабе йиш йола больницаш, дийнахьа 2720 саг тIаэцаргвола поликлиникаш. Кхалнача бераш ду доккха цIа хьалдаьд город Грозне.

КIезига яц культурно-просветительни учрежденеш хьалъярга пачхьалкхено дIаухийта средстваш а. Республика столице город Грозне драматически театри «Юбилейный» яха шера формат йола кинотеатри хьалдаь а даьккха болх бе дIадолалийтар культурни вахаре йоккха событи а хинна дIаэттар. ХIанзарча хано дIа ма дехкара дола культура районни Цlа хьалдир город Назране а. 1980 шера город Грозне хьалдаь а даьккха болх бе доладалийтар башха дика быта Цlа.

Республика къахьегамхой йоккхий перспективаш я цхьайтталагIча пятилетке а. Городашка а юрташка а дIахо хьалъергья промышленни юртбоахамеи объекташ, наха чубахара цIенош, школаш, больницаш, поликлиникаш, социально - культурни гIулакхашта лаьрхIа кхыйола объекташ.

НГIАССР къахьегамхой укх деношка хьинар айдена къахьегаш ба 1980 шера, иттлагIа пятилетка толамца чакх я йоаккхаш, КПСС XXVI съезда нердача къахьегама толамашца накъабахара.

П. ГРЕБЕНЩИКОВ,
Нохч-ГIалгIай статистически управлене начальник.

Пропагандиста трибуна

СЕНАХ ЛАТТ ДЕШАРА ТОЛАМ

Советски наьха коммунистически мировоззрени хьахилийтара гIулакха доккха дакъа кхоачаду партийни дешара системана, хIана аьлча укхаза пропагандиста торо я оарцагIбоахаргболча ший дешаца деша багIарашта кхъарчал доацаш воздействи е. ЛадувгIаш барий кхетам лакхбалар хьахьоккхаш йола дискуссеш хул занятешка. Политически дешара толам балга ше ма дарра кхетама балха чулоацамах пунах хьахулачоаи хьалхара чIоагIа бехктокхам хета безаш йолча пропагандистеи кадраех тийша да. Коллективана хьалхашка оттаяь декхараш кхоачашдеча хIара ладувгIаш воачо сакхетамеи хьинарей дакъа лоацардола гIулакх дар — из да пропагандиста керттера декхар.

ХIана, информаце средстваш бахьан долаш тха ладувгIараша дика кхетаду вай мехка чурчен арахьарчен политика дешаш, хIанпарча этапе лоаттабеча идеологически балха дешаш. ХIаьта а пропагандиста болх чIоагIа бехктокхацен лоархIамеи ба. Империалистически пропаганда чIоагIа къахьег советски наьха уйлаш шоашкахьа яха, вай бакъ долча хIамаех меттIаьлеш а дувцаш цар сакхетам тувлабе, социализм бIехъеи империализм цIенъеи гIерташ.

Пропагандист геттара дика кхетадеш хила веза мехкарча, коллективерча гIулакхий хьал. Цхьанцадолча кхоачамбоацарий бакъдаш дIадовзийта, мехка, коллектива вахаре долаш долча кхоачамбоацарашта духьалвуала веза. Цу деррига хIамаша хьехулийташ я хIара дешаш волчун вахарера хьинаре позици, тIехьабусараш боацаш лелабу болх, царех хул пропагандиста еча йоакхоа керттера чулоацам.

Яьй алийта еш яц занятеш, пропагандиста балхах хьахинараша дешаш волчо болх беча моттиге хиллара гIо де деза. «Автоспецоборудование» яхача заводе аз керттера технолог волаш болх бу 12 шу да, пропагандистски стаж (цу заводе) 11 шу я. Деша вагIа хIара саг вовз сона занятешка цунна карагIдувларах пайда ца Iеш, цо хьегачеьних а, кхоачашдеча балха декхарех а. Массаза а яара мо, дукхагIбола деша багIараш производстве хьалха латташ, завода общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш хул. Деша вагIача 17 сагах 15 коммунистически къахьегама ударник ва. Новкъосташа А. К. Меньшикова, А. Н. Соловьева, Ю. Гечебаева хаьал хьалха кхоачашъяьй 10-ча пятилетка задани.

Деша багIа дукха бараш хьинаре рационализатораш ба. Оахош еш йола хIара занятеи тхоай завода вахарца айхха юва оаха. Занятешка собеседовани йолча хана юкъа а ювцаш предложенеш тел болх тоабара, кхоачамбоацараш дIадахара. Масала, «Социально-экономически бокъонаши декхараши» яхача темах лаьца собеседовани еча хана деша вагIача нов. А. И. Меньшикова предложени елар сборочни, цехий балха ритмичность тоаяр духьа механически участка бригадай болх дикагIа вIаштIехьбаккха ахийна. ХIанз из предложени чакхйоаккхаш латт.

Деша вагIача хIаране хьинаре вахара позици чIоагIъяра даькъерча пропагандиста лоархIамах дувцача хана дийце йиш яц къахьегамхошта политически кхетам лури уж вIаштIехьбоахари вола пропагандист ше а хила веза вай. Дакъе бахьан долаш са дIадала а ше нийча хилар гойташ дола гIулахкаш доахкаш. Пропагандиста гIулакхашца тардала йиш йолаш хIамаш дац къахьегамен производственни дисциплина телхаелга, ший балха декхараш доц ца хетачох леладелга. Къаьстта лоархIаме да, производственни процессе моллагIа цхьа пост лелаеш вола пропагандист иштта технически грамотни специалист а, производства дика организатор а, дика, хьалха латташ мел долча хIамаш инициатори уж чакхдоахари хилар. ТIаккха мара пропагандиста ладувгIаш барашка дIакхоачаш могаргдац цо хьалаьца хьинаре вахара позици. Воай дика, къаьгга гIулакхаш царна гойташ хила деза вай.

Пропагандиста къаьстта лоархIаме да тIехьайнсача уйлашца барта кхара наьхъа тIа ца а отташ, вай идеяшта пропаганда яра гIулакха тIехьашка ца воалаш хилар.

Цунца дувзадена тхоай коллектива вахарера масал доаладергда аз. Соагха КПСС Ленински райкомо тха заводе общественни мнене анкетни хаттараш даьд экономически образование системе деша багIарашка. Анкетни хаттараш дир № 3 йолча цеха механически участкерча деша багIарашка. «Экономически дешар мишта лоархIа?» яхача хаттаре жоп луш, 5 саго шоашта эшаш доаца гIулакх лаьрхIар цу дешарах, 5 саго — шоашта ца хилча а мегаргдола гIулакх, хIаьта 4 саго аьдир, экономически дешар эшаш пайдане гIулакх да аьнна. ТIаккха тамаш а яц, цу участка коллектива вахаре болхлой хьинар кхоачамболаш ца хилар.

Цудухьа ала мегаргда, гIулакхаш цу тайпарча хьал тIа хилар цхьадолча даькъе цу участка пропагандист, инженер-технолог нов. М. И. Хащенко мела хиларца дувзадения долга, из ше технически грамотни, дисциплинированни, ший гIулакха мутIахьа вале а, пропагандист сайна лаьрхIача мела ва.

Кхы тайпа а да тха кхоачамбоацараш. Кхоачамболаш яц гойтара агитаци, технически средстваш яц. ЛоархIамегIарча темаех лаьца КПСС райкома пропаганди агитацен отдело кийчъяр лоаргйола, городо, республико планови заданеш, кхыдола хьоккхамаш кхоачашдарах йола справочно-информационни материалаш.

Оаха хIанз а вIаштIехьдаьккхадац деша багIача берригнеша занятешка хин-хинахьа къамаьлаш делга, балха тIа, общественни вахаре шоашкара хьокхам гойташ хулга. ХIара деша вагIачунца къаьст-къаьста беш бола болх тоабе беза. Тха завода пропагандистий коллектива декхар — уж кхоачамбоацараш дIадахар.

Н. КАНАТКИН,
«Автоспецоборудование» яхача завода пропагандист.

ЦХЬАНА ГIУЛАКХАШ ЛЕЛАДАРА ЗАКОНАГIА

БРЯНСК. «Совавто-Брянск» — «Совтрансавто» яхача фирма дикагIа йолча специализированни предприятех цаI. Шо-шоай кхе шера вIамаш хIанзе а кхоачашъяьй итт водитедо.

ХIара деша предприяте йоахаIарех арайоал еза-йоккхий автопоездаш. Цар маршруташ — СЭВ-а мехкашка, Франце, Дане, кхыча пачхьалкхенашка.

СУРТА ТIА: «Совавто-Брянск» автопоездаш — трессе тIа.

В. УГЛИКА сурт.
ТАСС фотохроника.

Даймехка Iоалла

КАРА-БОГАЗ-ГОЛ—ЙОККХА ХИМИ ХЬАХИННА МОТТИГ

78 шу даьнна Дихан-ага дийнай кхувш воагIача хана, бIаь шу хьалха ший дай кочевникаш лийннача Каспе йистошка. Цхьаза Кара-Богаз-Голега — Каспе залива йистошка а кхоачаш хиннаб уж. Цу цIера перевод йича Iаьрзна баге аххилга да туркменски меттала, хIайта иа хозаделга тилла а хиннаяц: цхьанкха а са доалла хIама дац цуя хи чу, кхыметтел форда чура хьачубена чкъара а ла цу чу. ТIадаьнна хIама доацаш маьлхара яр цун йистош. Кочевникаш залива юхе ца баха гIерташ хулар, царна дагаухар къаьнарча фаьлганаш цу уизарга моттигех дийцараш. КIаьнк волаш наьха жега ваьллача хана Дихана дага а дацар цу крае кастта доккхий хувцамаш хургда аьнна.

ХIаьта 1917 шера Росcе Октябрьски революци хилар. Цуя таташ юкъерча Азе а кхаьчар. Иа тIехьайдеса хиша край дегIайсаланра къаьстта теркам тIаухайтар Советски пачхьалкхе хьаьлча Владимир Ильич Ленина. Иа цхьа кертагIдаьккха Iилмаар химически промышленноста йолча бийдала потенциальни хьаст болча Кара-Богаз-Гола лоархIам Iалахмате боккха хилар. Цун инициативагIа 1918 шера Халкъа Боахама Лакхерча Советe (ВСНХ) лаьрхIа хьаьвьр залива рузкъа карадерзадара хьакъехьара торонаш тахна йолаенна Кара-Богазски комитет. Бокъонца лаьрхIача химически промышленноста бола доцо хьаст хиннабар залив: дукха тух доаллача цуи хи чу. Iилманхой тешалех, еррига а хIана яц аьнна я Менделеева таблица элементаш.

Дихан-агана дагаух цу кIезига нах баьхача моттиге нах баьхна а залива талгIеша хьааракхийса вIай бос бола тух уж белашца гулде болабенна а.

Цар шоашта новкъостала безар цига доахани жан доладеш баьха туркменаши казакаши. Из тух — мирабилит — эшаш хиннадар молхаш кийчъяра, басараш, кхета, дукха кхыдараш дара. Болхлой белаш болх бе меттел, лаьрххIача курсашна деша а ладе а Iомабора. ГIокказа гIамах къаьстар Дихан а, из минеральни бийдал йоаккхача предприяте балха вахар, воазув Iомадеча курсашка деша хайра.

Цхьан хана дIаммига хиша укхазара поселок Дихана бIаргашта бIаргагуш дегIаала а хозъяла а йолаелар, хIаьта хIанз. Бендаш оалаш йола город а хинна дIаяхай. ХIана, ше пенсе волаш, кастаста аравоал из Iурра са мукъадаккха, хозача улишка гIоали лелаш хул, гоннахьа яьссаленгахьара хьахьехача бIайхача михо терка а еш урагIауха михаци мIарцхальан е хьувзаш урагIауха комсий гаьнаш ягIача шоаза-кIоза — кхычеттел дизза а вIаштIарадаьча цIенашта юххе гIолла тIех а вуьлаш. Магазинаш, столовеш, больницаш комплексаш, берий бешамаши школаши, химикий клуб, техника Цlа — уж деррига кIамаш хьахиннад укхаза цхьан хана цхьана а хIаманца гунахьа доацаш хинна Кара-Богаз-Гол яха химически бийдала кладовой бахьан долаш.

Советски Iаьдал даьннача хана Владимир Ильич Ленина дицлургдоацача записка гара дIадоладенна хIама кхоачаш а хинна дIаэттад тахан. ХIаьта деррига хьахиннад цхьан ноахала хана. Дехан-агана бIаргагуш цо дагъа а лоацаш, хувцаннай из ваь а ваха а моттиг. 20-ча шерашка, промышленни хьесапе сульфат натри ийкха йолаьча хана. Бекдашера завод мара кхы яцар Туркменистане химе предприяти. ХIанз республике болх беш я Чарджоуски суперфосфатни завод, Небитдагски йоди, Ашхабадера бытовой химе завод, кхыйола химе предприятеш. Туркменски политехнически институт йисте а яьнха вола Дихан-агай воI Насыбай Бендашерча сульфатни заводе смена начальник ва. Кхы а доккхагIча гIулакха тIа ва Ерсани яха цуя воккхагIа воа воI. Цо яьккхай Мосиве Ломоносова цIерагIара йиткъача химически технологе Институт, хIаьта хIанз «Карабогазсульфат» объединене керттерча инженера заместитель волаш болх беш а ва. Цуи кхоалагIа вола воI — Абай укх шера Ашхабадера политехнически институт йоаккхаш ва, хIаьта из а юхавоагIаргва Бекдаше, сульфатни заводе болх бе. Инженер хила безам болаш ва эттара дIамагIа вола Едельбай а.

— Тха край промышленни дегIаахар, — йоах Дихан-агас, — туркменски халкъа вахара хьал тIа гIулакхаш тоадара тIадероадаь да. Са а са дезала а вахаро хьагойт уж хувцамаш.

Рахим ЭСЕНЕВ,
писатель.
(АПН).

ФИЙГ ГУРАХЬА ХЬАЛБУЗ

Тlадоьгlача шера ялат дукхагlа кхедо дезаш ба республикера кхаш лелаерош, эггаре хьалха из ялат алсамдоккхаргда гуракхьа дlадуьча ялата чотах. Цудухьа гуракхьа дlадуьча ялатеша дукхагlа моттиг дlалоацаргьа. Дика а ший кханнахьа а из дlадерга хьажма хургба 1981 шерара хьуькъам а.

Грозненски, Гудермесски, Наурски, Сунженски, Урус-Мартановски, Назрановски районашкарча сортоучасткашка гуракхьа дlадийначе ялатий хьуькъам 55—86 процент лакхагlа ба базови бахамашка болчул. Цу гlулакхо хьалхьахь гуракхьа дlаюьча культурай тlеронех хlана а бизза пайда ца кийбелга.

Лаьтта лeладерош lалашбаьб мел эшача юртбоахама техникаца, удобренешца. Хьуькъам йоза кхиа йиш яц агротехнико дlадехар диззза кхоачаш а деш кхачита lуная дойз. Вай республикехь дlадуьча «безостая-1» яхача кlин торо а хlора гектаро тlаро 50 центнера кхоачам хьуькъам бола.

Лехза хьуькъам кхоьбара керттера доле хьалаш молаlеш да?

Эггара хьалха — кхашка керттlа севооборот лелоалга. Хlара бахама ялат дlадуьргдолча кхай планаш - схемаш уьттаю. Цунца цкьана хьалхагlа дlайийна хиннача культурай тlарие ца еш нийслу цкьадолча бахамашка. Цу тайпаре кхашнера гlуланаш телладеш меттигаш кест-кеста хул Сунженски, Назрановски, Шалински районашкарча бахамашка.

Гуракхьа дlайийна культураш чуийцача кхашка юха а гуракхьа ялаташ дlадуь укхаза. Цкьадолча бахамаша из ду сихагlа ялаташ дlадийна дезаре дуьзь. Иштта дlадиннача ялатех жумелица яха лазар хьат, цунга хьежна хьуькъам а лахлу. Хlара шера из басьан долаш дукха ялаташ доь Сунженски района Кирова, Цlеча Эскара цlерагlча колхозашка. Цу гlулакхо дукха ялаташ нийлаз ду Грозненски а Надтеречни а районашкарча бахамашка а.

Вицвала йиш яц укх гlулакха: гуракхьа дlадуь ялаташ цкьан кхай тlа аlаштlахь-тlехь шин шера мера дlадо йиш яц. Кха ваьарах цlена хила деза, ялат дlадо нийцдевь лаьтта ашера хьисапа еже деза.

Хьожаргда вай республикерча бахамаша аьлар мишта кийнбу. Ма дарра аьлча — геттара во. Хlара шера оттальзаденаш кхаачаьнаш Урус-Мартановски, Назрановски, Малгобекски районашкарча бахамаша.

Цунца цкьаьнц гуракхьа ялаташ дlадера кхаш нийчдера хьоккам эца йиш йолаш бохамаш да. Масех гойт Грозненски района бахамаша. Укхаза оекан нийчдера планаш 1,5—2-зза тlекхоачашъю. Из гlулакх геттара дика аlаштlахьдаькнад «Грозненский молочный» совхозе.

Гуракхьа ялат дlадо лаьрзlа дола кхаш эггара хьалха цlендо деза. Кхаш мукъадоллашехь гоа ца деш, лаьтта ага деза 23—25 сантиметр кlоорга. Лаьтта оазашехь а мажа а боаикзаш, катокашца яза ньяннйсдо деза.

Цу лоарзlама агроприема боагlа мех ца баш меттигаш а. Катекашца ца нийсдаш дикса лаьтта сига доньалу, цул совгlа lо ца тоlадеш керда оьхача лаьтта тlа дlадийна ялаташ атта дlоаьлаьду.

Опыто хьаьокх лаьтта мехулпа кьалхагlа вахо lедилла кинча, цу тlа гуракхьа дlадийна ялат а дикагlа хулга. Хьалха аьха lоднилана лаьтта тlа массехказзa мехза а боакхаш, культиваци а еш оасар цlендаь дlаденикга деза.

Гуракхьа ялаташ дlадера лаьттеш кийнделга хlара шершере эсала латташ хул республико. Из геттара во летт Урус - Мартановски, Малгобексен, Шалински, Назрановски районашкарча бахамашка.

Лаьттеш ший ханнаьа ца оьзнига дец бахамашка мукъе кхаш доецнига. Цун керттара базьан де бахамий кулгалхоша лаьтта оака отрядаш аlашаrl ца йоккилга, механизатораша баче белха тlеьхжем це лоаттабелга. Массанаьа а шин сменагlа ахец лаьтте. Цул совгlа бахамашна йолча тракторех 40 процент тергга механизатораш боецаш а техническн цкьоцца белен делаш сайца летт.

Къаьстта йоаххе а эза гуракхьа дlадуьче фуй. Хlара бохоь деннарийна ба дикаж лаха йола районировании фу кийн хиннаьха lалашдо.

Цкьаболча агрономаша дийнду цкьоалагlча классере лозагlа кондици йоаца ялата фу lалашдалга шоай керттера гlулакх жилараз. Геттара эсала lалошду фу Малгобекски, Надтеречни районашкарча совхозашка.

Цун базьан де ялат цlендаш йолча машинаша лерттlа боах ца белга, бахамий агрономаша цу лоарзlамеча гlулакха йоакхо ца елга. Кхьме бесса кхетадо йиш йолаш дац из. Хlана аьлча цкьетарра хьалаш долча бахамашка фу lалашдере хьалаш цкьетарра дац.

Ялат дlадера дикал юзаенне а сеалнаш кийчаь хиларца. Хьуькъама доахза эб ду из гlулакх тlарнaл ца диьз. Хlана а болеш ба хьлмо дlадахзача беса а ца дуьш, кетаргахьа ялат дlадуьш бола специалисташ. Цу гlулакхо геттара лоабу хьуькъам.

Вай республикерча хьалаш ка боккха лоарзlам болаш да ялат дlадера йола ха нинсса кьоастаелга. Цlенкаштта тlалат буал фийг болча ялата биологически башхалонаш кьаста ца ераш. Цар дlадех шоай специфически хьалаш, меттахьа - санне 7—8 денна хьалза сыттlехьаевьнна хинча цун кьувикъам белгтала лахлу — цхьан гектара тlарa 3 — 4 центнер.

Дьача техкамаша хьахьаеххед гуракхьа дlадийна ялат доерa керттера базьан из тағнал хьалза дlадерга доага. Аьттуе балаш шу хиича хенал хьалза дlадийна ялаташ ца дуьш дуьс, бахьло, хьуькъам лахлу. Ханал хьалза дlадийначa ялатеша гуракхьа сихха дегl кхуль, цурна тайпаре лазараш хул.

Кха дийн цlен е дась, удобренеш а хиш а дезаеча лаьттешка 6—10 ди тlехьагlа дlадо мегаргда ялат, из гlулакх дииза долча лаьтташ тlа дуьчул. Шортта хьоанал а тlоадал а йолче лаьтташ тlа дlадийначе ялаташ сихха дегl кхуль, lа хьатlенхоачача хана соь лекхдала хул уж.

Гуракхьа цкьадолча бахамеша ба-башха доцаш ялаташ дlадуьлга ла йиш йолаш гlулакх дац. Цунца цкьана ялат дlадуьлга тlехьдоьзнига е кхараме да. Тlехьа дlадийначе ялатега низ беллац. lеи кlаз дахара. Иштта дlадийна ялатеш а цlендь дайна дlадоал а геттара нийхаж хул.

Хlара шера гуракхьа дlадуьнд ялатеш хьоалагlа, дакъо тlехьдаьла дуь. Соьна дикагlа йоача хана дlа ца дуьш дисар 30—35 процент ялат. Доьча тlаххамаша кьаьхьхед иштта тlехьа дlадийначе ялатий хьуькъам лека белга, хlаьта йокьал эттача шерашка цlерех дукхагlадераш доехга.

Чlоагlа лоархlам болаш да ялат дlадера оттаьь нормаш техха ца елга. Укхаза дукхахlама тернал де деза: фун дикал, лаьттен а химически а хьалаш, ялат дlадера способ, кхыдар.

Дерригa фу доххьаж теха хила деза. Ялат дlадуьча хена хьема ваза из дlадера кlоаргал 6—8 сантиметр кургаълаш.

Ялаташ дlадуьча агрегатий бола сихбара, къаьстта хала оазам долча, 3—4 сантиметр мара кlоаргал йоецаш фу дlадуьш меттигаш нийслу. Цхьайолче хана дlадуьча ялата фу оазама тlехьанахьа дуc е забра кlоаргал а йоешаш дlадуь.

Ялат дlадера дикал лохлу из чаркаш йоаххача трактара тlехьа агрегат а тасса дlадуьш хилча: фуь дикалагlа доле дакъа чаркаше lотоlадьча лаьттан тlа лег. Цудухьа, кхьйиь агрегат тlехьа йола гусеничны тракторца балк биче бакхьаьа ба.

Ялата хьуькъам лакхбора чlоагlа пайда лу органически а минеральни а удобренеша. Эггара хьалха удобренеи йизза норме дла еза хиш дахкача лаьттеш тlа гуракхьа дlадийначе ялатешта, цул совгlа цlена а, дика кийчъьача а парашта.

Хlанз лерд йолаш латт кердача пятилетие хьалхарча шера хьуькъама. Из беркате хургболаш гуракхьа ялат дlадера а заба азерах е уйла а ях ппен оттае еза, ца кулаца леза хlанзарча агротехнико дlахмал дезаш дер, хlаьта из диза кхоачашдо а деза.

Кь. ЯХХОРОВ,
юрта бахама министерства керттера агроном.

ПЛАНАЛ СОВГlА ЯЛАТ-ДАЬХЕННА

СТАВРОПОЛЬСКИ КРАЙ. КПСС XXVI съезда иха из йоаттlара, лакхьаьхар духье шерра социалистически яхь йоаржаьай Ипатовски района «Большевик» яхача совхоза коллективе. Паччахьалкхена ялат дlадалара ихх шера ладаик соахие кхоачаш а ю, бахамо деккар тlаийцад Даьхен амбарашка планал совгlа 15 эзар тонн кlа чутасса.

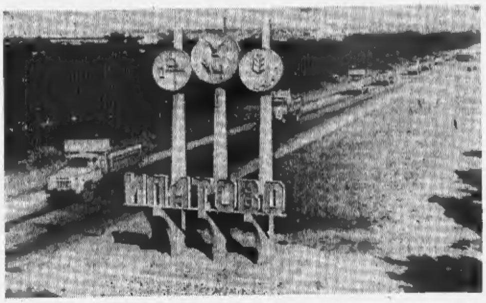

СУРТА ТlА: Ипатовски элеватора бодача даькъа тlа а ялатах еттача автомашиний колонна.

К. ТАРУСОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКАШКАРА ХОАМАШ

Доттаlий гlонца

«Уггал» яхача монгольски госхоза механизатор Д. Очирбат 1967 шера дейз «СК-4» яхача цхьан комбайна тlа болх беш ва. Белха кормаш даим тlехкхоачашъяра чотах цо икодаьд духхьал капитальни ремонтага дахз дезаш хиниа 10 эзар тугрик. Тхъаь итт шу да Архустински довкъара бохахама тракториста А. Жунаа шиий «МТЗ-5» капитальни ремонт ца еш лехка. Цун бахьан да советски юртбоахама техника дикал лакха хилар, хlаьта иштта монгольски лаьтта леладерашна из дика леларри цар товзал лакха хилари.

МНР юрта боахам техникаца lалашбара lалаьмате доккха гlо даьд. хlанз ду а ду Советски Союзо. 1937 шеррехьа олар Монголехе тракторашцен автомашинашцен lалашъяь мангал хьокха 10 станци, хlаьта 60-ча шерашка уж бай оахаш хиннача хана — 2,5 эзар трактор, 550 ялат чуэца комбайн, 3 эзар автомашин, 200 дизельни электростанци, дукха ихы техника.

Тlеххьарча 20 шера, 4,5-зза даккъеннай Монголе юрта боахама энерговооружен-кость. Ялатий производствана механизаци ира боарамга, лаьтта товдечех хьуькъам чуэцачен техника деррига низалашка диллача СЭВ членаш долча мехкашта юкъерча хьокхамга кхаьчай МНР.

(АПН).

«Полиграф» лоаттаю

Типографешта, картонажни фабрикашта, беттагаргаш ехача мастерскешта оборудовани арахецара специализаци еш йолча «Полиграф» яхача лейпцигски комбината продукци дукен дукхача мехкашка йоваш я. 60 процент изделеш экспорте йоах СЭВ членаш долча мехкашка — Советски Союзе, Польше, Чехословаке, Болгаре, Югославе. «Полиграф» — воша долча мехкашта книжкаш кепадеттачу оборудоване керттера поставщик.

Комбината проектни бюрос кийчъю иштта полиграфически каьхатен промышленноста комплектни объекташ. Цу тайпара йола 100 комплект хlанзлехьа болх беш я планета тайп-тайпарча мlинигашка. ГДР специалистий гlонца хьалхьай, маскала, Кубе полиграфически комбинат, Ираке картографически типографи, Бирме газетийн маьхерча каьхатийн типографи.

(АПН).

Гидроэнергетически комплекс

Паргlатон тlайрех кънлбаседа - малхбоалехьарча оагlорахьа Нипем Манрия яхача долхача хишта юкъе хьалъеш латт Кубе эггара йоккхагlа йола гидроэнергетически комплекс. Шаккхе а хий вlашагlтохаргда 15 километр долча кенлаца, 40 миллион кубометр хий чулоацаргдола lам хих хьал а бузаш. Цунна йисте хьалъергьа гидроэлектростанци. Энергех пайда эцаргба Ольгин яхаш хургйолча кердача промышленни центро а.

(АПН).

Брашовера трактораш

Трактораш арахецара СЭВ членаш долча мехкашта юкъе Советски Союзал тlехьа шоллагlа моттиг лоац Румыне. Хьатlайоагlача пятилетке юрта боахам технически юха lалашбара тlадерладьча гlулакхий комплекс белгалъяьй республике. арахецаргья 140—145 эзар цlена трактор. Царна юкъе дукха ха йовцаш Брашовски заводе арахеца йолаль 64 говра низ бола машин.

Цу предприяте продукци йоваш я беатка оагlча мехка. дунен халкъашта юкъерча ярмаркашка доше медалашца белгалъьккхай. Комбинато арахец иштта румынски советски специалисташа цхьана дагалаьца машинаш а.

(АПН).

Республика кагирхой

ПНР кагий нахи мехкарийн — социалистически хувцамий хьинаре доакъошхой. Шийн мугlарашка кхо миллион гаргга саг волча Польски кагирхой социалистически Союзо шийн бе долл халкъа боахама эггара халагlа дола декхараш кхоачашдара гlулакх. Кьоначa гlишлонхоша хьалйир металлурге гигант «Котовице», Валтикера Къилбаседера порт, Бельско-Бялерен Тыхахарен легковой автомобильни заводаш, цар счета тlа да иштта Советски Союзе мехкдаьттаи газен проводаш хьалъеча, Торунерча химически волокнай заводе реконструкци еча, СССР малхбузехьарча доазон тlара «Котовице» яхача комбинатага кхачачаца шера колей йола машинникь буллача дахъа лацар.

Царех а кхыдолча а шоашта нарагlдьннача дикача гlулакхех дувцаргда польски кагирхой викалаша шоай советски нийсархошта сентябрь бетта Польски Халкъа Республике хургдолча традиционни вlашагlкхетаре. Советски кагирхой викалаш тlаьца кийчлуш ба вурийтта воеводстве.

(АПН).

ДОЬЗОЛ ДЕХЬАРА

Тlехь-тlехьа дерхлуш гlеттa халкъ вехатоха дагахьа дукха профсоюзни кулгалхой лувцаш чубехи Сальвадора доал деча режимо, болхой районашка нах лувш, хьалийццача моттиге еттеш тайзараш ду.

Хlара денна военщина террора жертваш хул еттеш нах.

СУРТА ТlА: Сан-Сальвадора улицашка лийна нах.

АП-ТАСС сурт.
ТАСС фотохроника.

АПН корреспонденташа хоамаш ду

АГРЕССОР СОЦАШ ВАЦ

Вьетнаме эггара йlайхагlа йола ха я хlанз. Кlеэнга моттигаш хилац термометр 40 градусага (С) кхоачаш нхоссалуш а. Амма укхаза, къилбаседехьарча доамашка, йlайха а шийла а йоацаш хоза я. Къаьстта lуйрийна малх кхеташ латташ сигала бесзарча джунглеш тlа, тархей хьисаперча дуга кхаш тlа, юртилгаш тlа шура санна кхай дехки пордув латтача хана. Сатийна я. Хьахоаш дац духхьал хий я латташ йолча дуга чекашна гlолла нух а тенхадеш йолхача бора бос болча гамажий когий таташ мара хlама. Ахархой балхаш сихденнад хlанз — культураш дlае кийчлуш ба уж.

...Цхьаннахьа из набарах тар кхийтача санна бола сатем бохабу шокаро, цу сахьате цхьан хьайба барга кlалхара лаккха урагlа бода ховча хотта. Набарах а дьало луь-ихера хиле кхайк хьовдаь лоамаш. Цхьан татана тlехьа хоэ шоллагlа я, кхоалагlа а, иттлагlа а... Минаш легар цар шоллагlчоа тlехьа йолаш шоаш мича лег а ца ховш: бахам тlа, эрахь яьча бунаш тlа, хьунагlа, нах а боабеш, гlишлош а йохаеш. Цул тlехьагlа юрта чухьелх китайски рота салтий...

Уж сонхарча китайски агрессех дола дагадоегlа хlамаш дац. Из хlама хилар укх шера июль бетта доазонна беlагlача № 33 йолча бlоагlама шин километр гаьна Каобанг яхача провинцена чуйоагlача Куанг Хои уездерча Напо яхача юрта. Из вlалла эшаш доаца хlама дале а, цу тайпара гlулакхаш кагтахьа мара ца нийслуш дац. Шоай экспансионистски гегемонистский миккъа тlара боллаш боацача Пекина кулгалхоша шоай хур ду Вьетнаме социализма хьал ца яйта гlерташ. 1979 шера февраль марти бетташка шоаш тоха боагlача тайпара юхатеха боллашехьа я, маоистски лидераш совцаш бац. Цар хlанз а цlогlарч детт Вьетнама «цlаьхка тlаlаор дерга», цхьаьнха «цlий lодохийташ урои лургья» яхиш.

— Цlенхаштта хьал эттад хlанз Лангшон Каобанг, Хоантлиеншон яхача доазонцарча провинцешка, — аьлар сона къамаьл деш китайски агрессораша дахь эуламаш тахкара йолча Комитета председателя заместителя новкъоста Нгуен Тык Тхиенча. — Сихдаьд хlанз тха мехка терторен йоккхий топаши пулеметаши чуеттилга. Дукхагlа я тха лаьтта доазув доха а деш китайски эскара подразделенеш тlаюлаш йола моттигаш. КНР ВВС самолеташ цхьац-цхьацца а группаш йолаш а тlехъювл тха фегарча доазонна ялхха а къилбаседерча провинце. Батьлонгви яхача архипелага районе, хlаьта форда йисте гlолла lо-м Данангана къулба-малхболелангахьа ялалца а ух. Вьетнама территориальни хишта довл де гlерт китайски ВМС кемаши катераши. Тха чкъаьрахойи цар кемаши дlалийца моттигаш а я.

Нгуен Тык Тхиенга портфела чура хьа а аьнхе массехх вlашагlа а тийга йола наьхата лист хьакховдию сона.

— Ер тха комитета материал я. Ух тlа гулдаьд тlеххьарча деношкеи кlирашкеи Вьетнама территоре тlа китайски военщино дьча зуламех дола керда тешалаш.

Хьанlалтlаетт аз оагlош. Хронологически порядкагlа, денна тlехьа ди долаш, хоадамболлаш йола моттиг а ха а белгал а еш язьйча цу материалаша дувц лаьттарча, фегарча, форда тlарча доазаш тlа Китая герзашца еча провокацех. Июль бетта даь йоазош да тlеххьарча оагlо тlара дараш. Уйла а ца еш хьаац аз кlиран кхо ди.

«Шинара, 8 июле. Хоангленшон яхача провинцена чуйоагlача Мыонг Кхыонг уезда нах бахача района чутехай 82 миллиметр йолча минометица 50 снаряд. Цу дийнахьа йоккха калибр йола пулеметаш чуйийттай Хатуен яхача провинцерча Лунгуну оалаш йолча общиннa.

Кхаьра, 9 июле. Минометаши йоккхий топаши чуйийттай Лайтяу яхача провинцерча Малипо. Фотютюнг оалаш йолча нах бахача моттигашта. Хоантленшон яхача провинцена арахийцараш 300 снаряд я. Цу дийнахьа а 12.7 мм калибр йола пулеметаш чуйийттай Каобанг яхача провинцерча Хунгкуок оалача уезда, из пулемет йийттар Хатуен провинцерча 166-ча лакхаленна а.

Ера, 10 июле. Хутуен провинцерча Лунглак яхача юрта минометаш чуйийттай. Еррига хьатеха мина 200 гаргга я».

Сона дагадехар дукха ха йоацаш Каобанг яхача провинце се хилар а укх шера 21 марта Ха Куанг яхача уезде хинна хlама шоашта бlаргадайнараш а дийцараш а. Цу дийнахьа lуйрийна бархl сахьати тхъаь итт минути яьннача хана китайски бlун подразделени, № 116 йола бlоагlа багlача районе доазол сехьа а яьнна. шиn километр хьачуера СРВ территорена, хlаьта кlийлон тlара маьрша бахача нака дов а дир. Итташ болча наха чоанаш йир, пхиь вийра, йиь кхалсаг а ювш.

...Тай яхача къамах бола ахархой баха Фам Тхи оалаш йола общинна доазонна шинкхо километр гаьна я.

— Хьал геттара ира эттад тханцига, — дувц сона 42 шу даьннача Нонг Ван Мо. — Йоккхий а кагий а топаш чуетт, кхийола провокацеш ю. Даим доазол сехьа бувл. Тха доахан кхувл китайцаш, шпионаш чуухийт, листовкаш чукхувс... Тхо кхинешта (бокъонца бола вьетнамцаш — А. З.) духхьала даха гlерт. Ишта гlулакх латта массехк бутт хинна lац.

Иштта дар сона кхыча общиние, доазонна эггара гаргагlча моттиге Ти Вьен яхача волаш хезар а. Китай мохк ерригa а бархl бlаь метр мара гаьна бац цу моттига.

— Тха общине бахача наха, — йоахар сога бер мархlа а доллаш йолча тай яхача къамах йолча кьонача кхалсаго Дам Тхи Тиена. — дахача шера агрессорашца доха мел даь хlама юхаметтаоттадаьд. Хlаьта хlанз юртбоахама кооператив тулламца къахьегаш а ба. Амма тхона, ахархошта, машаре къахьегара новкъарле е гlерташ ба цу дlарча дукъал тlехьашкахьа бахараш, — Китай йолча оагlорахьа кулг дlахьокх Тиема. — Уж гlерт тхона хаддана кхерам тlалоттабе. Амма тхо кхерадулургдац царга. фунагlа цар дича а.

Тием — халкъа ополченетlемахо. Уезда ерригача общинашка вlашагlъеххача оттадаьча гlо ду доазув лорадераштa даьхен гlайнаш лораде а китайски агенташ лувца а.

1979 шера февраль бетта китайски агрессорашта эггара хьалха духхьала эттараштa юкъе яр Ти Вьен яха община. Бахача наха эвакуаци яьр. Хlаьта Дам Тхи Тием ополченеца юхе lийнаяр. Цо гlо дора снарядаш дlатlакхаьа, цкъа баь lийналц из моастагlчунна духхьала тlом ше а, цо човнаш ехкар, даа хlама кийчдора.

Укхаза, юрта гаьна йоацаш уллача атагlа, бир 14 марта юхатlехьашка бодаш латтача китайски бlунца тlеххьара тlом. Цу юкъе хилар Тием а. Шоллагlча дийнахьа тlемо бохабь боахам кхаметтаоттабеш яр из. Хlаьта ялх бутт кхы баьлча хьалхара бер хилар цун. lаьрча бlаргаш а долаш воа Тханг, из да хотало яхилга...

Герзашцарча провокацешца цхьана китайцаша сихъю доазонца бахача наха еш йола пропаганда. Доазонна улув гlолла, вьетнамски нах бахача моттигашта духхьала дlаувттаю радио чlоагlа лургаш, цар дукхача сакъаташка къамаьлаш ду къилбаседехьа бахача мео, зао, тай, нунг... яхача кагийча къамех болча наха лаьрхlа цу къамий меттала. Передачаш еш харцдараш дувц СРВ къамашта йолча политиках, кхеш боабара тlахьех. Къамашта юкъе моастагlал долла — социалистически республикина духхьала Пекино лоаттабеча къовсама приемех цаl. Доазонца долхача хиш тlа гlолла плотацши антивьетнамски литература кхухьийт, китайцаша СРВ къилбаседехьарча провинцешка.

Моллагlча хlамах а пайда эц Пекино. «Ханой агрессивни» я аьнха дунента дlакхайнадара. Амма факт ер я. Духхьал ер шу доладелча гlоне. йоах китайски агрессора дахь зуламаш тахкара йолча Комитета материалаш тlа. Вьетнама доазон тlа 1120 совгlа провокаци яьй китайски военщино. Дlаязьяьй вьетнамски территоре тlа китайски эскара подразделенеш йийнна, доазув лорадераштa, ополченецашта, машаре бахача наха довнаш даь 500 гаргга моттиг. 300 совгlа моттиг КНР ВВС самолеташ фегарча доазонел сехьа а ювлаш 15-негара 20 километрага кхачналца гаьна хьа чу а ухаш лийнна. 350-зза лийннад китайски кемаши катераши фордагарча доазон дlоаххал СРВ территориальни хишка хьачуухаш. Бlаь совгlа на йийна а човнаш я а СРВ гражданин, доккха материальни эс даьд производствани бахархоштен.

Амма Вьетнам кхерае, из социализмага тlолга юхатоха гlерташ Пекино фунагlа ледича, цо лерхlарех хlама хургдац. Къилбаседе бахача нах, беррига мехкара бараш а санна, шоай низах тешаш ба. Хьинаре къахьег вьетнамцаша кхашка, фермашка, промышленни предприятешка, мастерскешка, СРВ социализма материально-технически бале хьаяра никъ лаьцача КПВ исторически IV съезда решенеш кхоачаш а еш.

Александр ЗЮЗИН,
АПН соб. корр.
Каобанг—Ханой.

XIара балха денна—дикала Знак

ЯХЬ ДИКА ВlАШТlЕХЬЪЯЬККХАЙ

Иттлагlча пятилетка тlеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра. КПСС XXVI съезда сийленца накъабахара доккхий социалистически декхараш тlаийцад Нохч-Гlалгlай АССР наха бытовой гlулакхаш деча министерствани чуйоагlача «Чечингобувьбыт» производствении объединене коллективо. Цо дош дениад бахача наха деш дола бытовой гlулакхаш соахкарчул 37 процент дукхагlа а хулийтиш. цар боарам ши миллиони 542 эзари сома маьхага кхачийта, укх шера план 29 декабре кхоачашъе.

Уж деккараш ханал хьалха кхоачашдара «ХIара балха денна — дикала Знак!» яхача химкий инициативагlа шерра социалистически яхь йоаржаьй объединене болхлоша. Из яхь кхетамца вlаштlехьа а яьккха цунна кулгалделга цlенкаштта тоадаьд укхаза укх тlеххьарча хана. Паччахьалкхен план кхоачашъярах хlара цеха коллективана йиь балл хьокаю. Задани тlеххкхоачашъяьча хlара процентах тlакхет ах балл. Цкьаккха тайпа рекламаци е замечани йоацаш продукци кийчъеча коллективана пхи балл лу. Нормаш кхоачаш ца еш цкьаккха болхло воацача цеха тlакхет ши балл. Шоай нормаш кхоачаш ца еш болча болхлоех хlаранена лаьрхlа тlера lойовкх ах-ах балл. Производствана юкъелхьа моаьча хlара рационализаторски предложенех ши балл лу. Цехерча моллагlча болхлочо къахьегама дисциплина толхаь е моллагlвоа болхло кулга цlена воацаш нийсенна моттиг хилча коллективана тlера lойовкх кхо балл. Хlаьта паччахьалкхен план кхоачаш ца яьча цеха эша кхи балл. Бутт чакхбаьлча, лакхе белгалдаьха хьокхамаш эггара дикагlа а долаш хьалхара моттиг яьккхача цеха коллективана объединене карара кара тела Цlе байрах а хьожаеш, хьалхара ахчан преми лу. Болхлоша баьча балхага хьежина болхлошта дlаекъ хьожаль ахчан преми. Цу гlулакхо цар материальни безам совбоах, царех хlарене шоай хьинар кхо ца деш къахьег.

Иштта шоай къахьегами социалистически яхьи дика вlаштlехьъяьнхача объединене болхлоша цкьа бутт дlабахийтабац укх шера тlаийца декхараш тlехкхоачаш ца деш. Бахача наха бытовой гlуланхаш дара ворхl бетта план 101,6 процент кхоачаш а еш, заданел совгlа дахь бытовой гlулакхаш итташ эзараш сомий маьха да. Наьха заказаш кхоачашдара кога гlирса ремонт яра план тlехкхоачашъяьй. Планал совгlа продукци маьхала яккхарах, арахецача продукцега дlабода мах лохбарах, вlамигчун а доккхачун а кхомбарах укх шера цар планал совгlа паччахьалкхенна баь пайда эзар сом да. Укх шера кхоьй 16,6 эзар сом мах бола бийдаь материалаши, ши эзар сома маьхa доагори электроэнергии. Духхьал кхольча материалий чотагlа бахача наха даь бытовой гlулакхаш 12400 сома маьха хилар хьалхарча ах шера. Наха коммунальни гlулакхаш деча министерства предприятешта юкъе лаьрнича ихье шоллагlча кварта де даькхача толамий итогаш йича хьалхара моттиг а хьожаеш, объединене коллективана елар министерства карара кара тела Цlе байрах. Дlахо йодача хана а из деза совгlат нхычуига ца кхачийта лерхl цо.

Укх тlеххьарча шерашка къаьстта чlоагlа йоакхо ю объединене коллективо юрташка бахача наха дукхагlа бытовой гlулакхаш дара. Вай республикерча ерригача районашна кога гlирс бу, ремонт ю приемни пункташи мастерскеши хьайийлай. lай, бlаьсти, аьхки, гуйрийна ши-ший сезонага хьежжа а наха дlадехарашка хьежжа а мааача наьхен кхилнаьхен кога гlирс хьабе болабу объединене. Каст-каста кердача моделех бола кога гlирс тега болабу укхаза. Хlанз 40 совгlа йолча моделах предприяте хьабеш бола кога гlирс lалаьмате дина дlабодаши наха хоатташи ба. Цул совгlа, приемни пункташка гlолла аьзараш болча наьха заказех а хьабу кога гlирс.

Оасаре къахьегарах кхоачамбь lеш бац объединене болхлой, инженерно - технически болхлой. Цар тlаrlерт- та къовсам лоаттабу хьабеш бола кога гlирс, еш йола ремонт дикагlа хилийтара. Цунах доккха беркат даьннад. Масала, укх тlеххьарча шерашка объединене кийчбу кога гlирс во ба аьнна цхьанкха рекламаци кхьчаяц укхаза. Укх шера городе Куйбышеве хиннача РСФСР художественно - технически совете «Чечингобувьбыт» объединене кийчбеча тайп-тайпарча кога гlирса призовой моттигаш елар. Продукци дикагlа хилийтара даькъе цар ка яьннай укхазара дlабохийтача кога гlирса цехашка меттел хаддаза тlахьожам лоаттабу цу гlулакха лаьрххlа вlашагlъеллача пунктерча ОТК мастераша - контролераша. Хан-ханнахьа чакхдоах объединене продукце дикала ди. Цига белгалдоах нийсденна кхоачамбоацараши уж дlадахара тlадерзаьдь гlулакхаши. Уж балхаш дизза чакх а доах.

КПСС XXVI съезда сийна кlахьегама вахте эттача дукхача болхлоша социалистически декхараш тlаийцад СССР кердача Конституце кхо шу дузача денга кхачалехьа иттлагlча пятилетна заданни кхоачашье. хlанзлехьа шоаш денна дош дизза кхоачашдаь итташ болхлой ба объединене. Царех ба закройщикаш Голубов Георгий Иванович, Аспидов Николай Иванович, Шамурзаев lалаудин Алиевич. мастераш-заготовщикаш Гура Валентина Григорьевна, Моргунова Любовь Павловна, мастер-обивщица Мархиева Дугурхан, кхы дукха бараш а. Белгалдаккха дезаш да цар юкъера лаьрхlача хlара сменагlа нормаш 125 процентал чухьанахьа кхоачаш ца елга, шоаш кийчъю продукци дикен тlехдикен мара ца хулийтилга.

Б. КОСТОЕВ.

Дагалаьца идейнии художественнии хӀамаш айхха шоайла буэзам болаш хилар, эзме цӀенхаштта Ӏомаяр, халкъа багахбувцама башхало ма ярра йовзар — уж дерригӀа хӀамаш доахкаш я графика-художника Ахмедов Хамур Алимбийча искусство. Сурт къаьгга белгалдоалаш, Ӏаьржи кӀайн басош цхьана тардеш хилара хоза товши къовстадулуш хулийт Ахмедова сурташ.

Художника искусствана юкъе йоагӀаш йола моттиг лоац нохчийн гӀалгӀайн фольклораш тӀарча дуаццарешта, М. Ю. Лермонтова произведенешта («Мцыри», «Вай ханора турпал», «Веддар»), моттигерча авторий У. Гайсултанова «Александр Чеченский»), Р. Нашхоева «Махьмуд Эсамбаев»), кхыбарий произведенешта дийхнача сурташа.

ХӀана нохчийн гӀалгӀайн турпалча эпоса 2-ча тома сурташ деш ва художник.

Историческии литературнии темашца сендухьа ба хьа безам? аьнна шийга даьча хаттара Хамура жоп делар:

— Эпически фольклорнии материалаца дӀахьохкха гӀерт со нахах доакха хоза гӀулакхаш, дега цӀенал, хьаша везар. Даьхенцара безам, къахьагама тӀера хилар, эрсий халкъацара Кавказа халкъий исторически доттагӀал.

Реализмана тешаме хиларч йоккха говзали гу вайна нохчийн гӀалгӀайн эпически произведеней мотиваргӀа Ахмедова кховчашдаьча, авторо 1974 шера зональни выставке хьохкаа оттадаьча цхьадолча балхех.

Халкъо даьккхача «Тийрив йисте баьхача аьлах Мусостехи Ӏаде кӀантах Сурхоэи долча иллеш» тӀа вӀашдухьал оттаду дикен воң. Аьла Мусоста, шийга доал долча юртара боккхий нах кхайка ше волча тӀа а бийха, шолхонца есанк йийхай. ГӀайгӀане бакаб боккхий нах: «—ХӀанзалца ювца ца хеза есанк техха низ бац вай. Мичара лохаргвар-хьогӀ ласкхача Мусоста Ӏад дувргдола майра къонах, турпал мичара лохаргва?» Из дулургдолаш сиг керавандар царна цхьа Ӏаде вӀ, Сурхо мара.

Халкъо илла яр санна цӀи йолча графически листа тӀа художника хьахеххай боккхийча нахагара гӀайгӀан балеи, уж шоаш а цар гӀалашц цӀеноши сурта баьдеча даькъа тӀа а бехка. Къыча тайпарча сийрдаче басарашца бехкача Ӏадан Сурхойи сурташа хьаьоох халкъа идеалаш — общество бахьан долаш шоай ирезени вахарахи бовла кийча бола нах. Сурте тӀа кхаьхехай миска халкъ бахьан долаш денале гӀулахьаш кхарегӀдуелара ванас вӀ даькъала вувцаш йола моттиг.

«Ахмад Автуринский» яхача картина тӀа Ахмедова хьагойт нахех доакха дика гӀулакхаш — доал, къонахчал, хьаькъал — хестадеча халкъа иллецара сюжет. Графически листа тӀа белгальъккхай вӀаши къонахчал долаши хӀамах сакхувши хилара хам — бе ховча нахе — нохчочи казакеи шоайла воша тоссаш йола моттиг. Шийтайпара оттаь я картина композици. Лаьттах Ӏочуерга ягӀача шаьто хьаьохх хьалагӀа шоайла моастагӀий хиннарашта юкъе этта машар. ГӀудалкха кур санна йийцача гаьнашо, казака белаж тӀа уллача Аьмада кулго, чхьагӀарах йизача муӀаша хьахьох машари доттагӀалн.

«Аьхкхера Ӏумарий вӀ, Ӏаьлаи яхача илле-фаьлго хестаду кхаь къонахчов — нохчочои, дагестанцеи эрсечоаи — юкъера тешаме доттагӀалли миска нах бахьан долаш цар лоаттабу хьовсамн.

Ахмадова картина тӀа хьахьекхай, дукха езаш хинна говр йиггай са малаш ба ца ховча наха яхаш бежа Ӏуно дувцачунга ладувгӀаш Ӏаьла вегӀа моттиг.

Ӏаьлин бежа Ӏун Ӏохйина эвгӀарца, ловмен чхерах дӀалетта санна доахкача цӀалгӀай Ӏаьржача ӀиндаргӀаща хьахьокха хайнад художника унзарача событей хьал. Бирса хьажаюкъе беллача шода, гӀайгӀано сагото чуйоссаьлча вӀаргаца, цу цкьен хенна Ӏаьлас курра пеладача дегӀа гӀовно хьахьонх, турпал ший дагаьла сальувзадеш хилар.

М. Ю. Лермонтова кавказски произведеней мотиваргӀа сурташ дехкаш даь дукха Х. А. Ахмедова балхаш хьокхо оттадаь дар «Советски Къулбаьла-79» яхача выставке.

Композици вӀашӀехкъаккхартеи образаш къаьгагӀа хиларгем диллача дукхагӀа безам тӀабодаш да «Веддар» яхаа картина. ТӀом беча метте дан вошен вита а вита, шийна карегӀдийнараш е доттагӀаша а, е нускало а теркал ца дерах цу тӀом тӀара ведда, наьна когашта хьалхашкара хӀанз ший гӀулакхий хам кхаш вола ловмакхо гу вайна.

«Лай, зоазо саг ва хьо. ХӀанзчул тӀехьагӀа хьа са вӀ вац хьо!» — цӀогӀа тоь ианис. Изобразительни средствей ясскъостапца йоккхача говзалца хьаьохаэ хайнад художника къонахчун дикача гӀулакхий мах бара даькъера нохчийн гӀалгӀайн керттарча критереах цӀ — зоэза бараш гоама хиларш къонахчал хестадера.

Картина, композици боарам тептара чӀоагӀа ийсбе, образаш дег чурадар тьаьохкаш я. ЧӀегилгаш йоахаш эттӀадаь баракъаш дувнаши ловмашкен аьлашчем гӀовле удаш лийнна кӀаьдвиннем вола ловманн эзь хеташ корта Ӏочу я белла вагӀа балах ваҍарга догдоахийла дег чу а йолаш. Из гу вайна хьальайвола а наьна пулга тӀахача а гӀерташ из хиларн.

Мичара, цун догдоахийла вӀнай. Иштта аэь тӀа а долаш цӀевснача ший вӀагаьла а ца хьажаш, кханса курра хьаж тӀом беча метте ийга вӀ мари уллачахьа.

Ше шийна тоэа везар мара, кхы да хӀама дисац веддачун, цхьабакъда, шераш дӀааэрах тӀара дӀадаргдац эхь.

Лела гӀулакхаш ларагӀа хетадолийташ дола цхьаьца хӀамаш шийгара картинана юкъеккхуъ Ахмедов — ловман ира чкраш, ловмех доахача цӀалгий ӀиндаргӀаш, Ӏаьрла морхаш.

Вож лист М. Ю. Лермонтова «Мцыри» яхача произведене мотиваргӀа оттаь я. Из гу вайна ший тайпарча композицеца оттаь, къаьстта произведени санна. Произведение турпал — тьа воаманто даькнга сатесса уйлаш вилаекьа а моэгӀара цӀагӀа веле дӀаваац, Лермонтова яхача бесса хилча, бокъонца уягӀене а волаш кашамашта юкъе дӀа а эпа уйла еш латт.

Из долле хӀама автора дика карегӀдаьхин хилар белгал а доаккхаш, ала деза, ший творчестве нохч-гӀалгӀай художникех цо дукхаьнна М. Ю. Лермонтова произведенош е вайнаьха халкъа эпос а сурташца хьахьакха хилари тӀаьта цу гӀулакхах цун дика на тьлнаэ хилери.

НГӀАССР художникий Союза правлене председатела, Нохч-ГӀалгӀай АССР искусствий заслуженни деятела Х. А. Ахмедова балхаш къаьгга хьахьокх, халкъа творчества гаьзаш искусства деятелашта хьахьал тела лакьаргбоаца хьаст хилар.

Х. АККИЕВА,
СГПТУ № 13 эстетика преподаватель.

Ленинградски «Радуга»

Советски доазон дахьарчен потребителашна тӀехдика лоархӀаш я Къоаьке цӀерагӀа Ленинградски производственни объедненеи продукци. Цу объединеие марка тӀалатта телевизораш белгалйола тешаме дукха хьалш хиларца, тӀера куц хӀанзара хиларца.

Укх тӀехьарча шерашка зулув йистача 61 сантиметр экран а йолаш сийрда бесаш гойта «Радуга» яхача серех йола аппараташ ярахеца йолаенний объединени.

Дукха ха йоацаш сийрда бесаш гойтача телевизионни приемника «Радуга-719-1» керда модель хьалхаьй. Шийла хьалхагӀа хиннарашца цийсйича дукхха совленаш я цун. Цуиа юкъейоххьай эргайовхаш тоаль узлаш, аттагӀа йола переключатель оттийй, тӀаьта из бахьан долаш аттагӀа хул цхьан программа тӀара вокхан тӀа вала.

Дукха ца гоаш дукха цхьана ярахеца йолалургьа «Радуга-719-1».

СУРТА ТӀА: потребителашта дӀахьийта кийчьлча телевизорашка хьожаш ба ОТК тӀехьожамхой А. С. Воловьевай Г. П. Дмитриевай.

М. БЛОХИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХИЙ НАХА МАЬРША ХУРГДОЛАШ

ХӀара аьхки вай республике чакхдоах хи тӀара кхерамзле лораяра хьажар. Из гӀулакх вӀашӀехьдоаккхила тӀадилад ОСВОДа республикански совета.

Хи йисте къаьстта дукха нах салоӀаш хулача нӀирани шоаттеи демошка оала вӀаьртӀехьаьнкхад Грозненски «форда» тӀа. Заводской районерча Ӏам тӀа спасательни станцей болхлоаца цхьана хи тӀара кхерамзле лораяра тӀахьожаш лоаттабеча дружинникий посташ а хулийта.

Из гӀулакх довзаш бола дружинникаш кийчбу тха школо. Цуя лоархӀам дика кхетабу Грозняерча цхьайолча школай, «Гидромеханизаце» треста, Грозненски СУ, ацетонови завода, «Промавтоматика» НПО, «Грознефтегеофизика» треста, «Красный молот» завода, кхыйолча предприятейи учрежденейи кулгалхоща. Цар хӀара шера тоъам хиладд нах хьежабу тхо долча хи тӀа нӀалбисарашта гӀо-ховнъостал де могаргдолаш кийчбара.

Цхьабакъда, из ала йиш яц Н. Анисимова, А. Шерипова цӀерагӀча мехкдаьтта чакхдоахача, СССР 50 шу дизара цӀерагӀча химически заводий, ГМУС № 7 йолча треста, профтехобразоване республикански управление кулгалхой цӀерагӀа. Газета оагӀон тӀара царна хьалхадаьккха лов, хи тӀа салоӀача наьха кхерамзле Ӏалашъелга лоархӀаме дехкар долга.

М. ШАМАЕВ,
ОСВОДа республикански школа директор.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ЯЛАТА ТЕШАМЕ ХАЬХОЙ

Конституце 61 статьи тӀа белгалдаьккхад, хӀара СССР гражданин социалистически доалахьа лорае, чӀоагӀъе, паччахьалкхени общественни рулкъа лечкъадарна къовсам лоаттабе декхарийла хилар.

Керттерча даькъе коммунистически общественни отношенеш хьахилара, вай ханара сакхетам болаш кагирхой хьалкхебара новкъарлонаш ярах латт лечкъорий кхерам. Лечкъорашт дерашта телхаю вай общества материальни рузкъа дӀаюха деньара принципаш, хаэцахьабовх гопахьара нах, къаьстта а кагирхой.

Хьувкъам лорабара фу даьд Малгобекски чурча гӀулакхий городской отдело?

Хьалхарча даькъе оттайр Нохч - ГӀалгӀай АССР МВД юкъарча плана рекомендацел лоархӀам беш йола де дезарий план. ХӀара совхоза тӀачӀоагӀвир милице болхло, ялат хьоккхича а дӀа кхухьача лорадергдолаш. Вешта аьлча, ялат хьакха доладалале некрогаснтелаш, огнитушителаш йий хьежар районе деррнгача тараэий боахамашка. кхыйолча кхарамеча моттигашка. Иштта цу лоархӀамеча гӀуланка бокха болх бир Паччахьалкхен пожарни тӀахьожама болхлоша а. Уж а тхоца хӀара боахама тӀачӀоагӀбьбар. Керттерча даькъе халкъа рузкъах цӀн ца хилийтарах латтар цар декхар.

ГОВД болхлоша общественностаца цхьана тешаме дӀакъайлар керда ялат лечкъадергдола Ӏурганш. Халкъа доалахьенна тӀакховда бӀаьм хиннача дергда шконах довгӀаш дола таӀазар. Ер да цуина дола масал: комбайна кӀалхара 970 килограмм мукх лочкъабир «Алхавчуртский» совхоза бригада агронома Льянов Бронка Ахьмада. Из чувоал, гӀулакх тохкаш да. Малгобекски РОВД болхлоша шоай болх лерттӀа чакхбахкхар бахьан долаш гучадьлар из къоал. Хьувкъам лорабара бокха болх беш ба новкъостий: ГОВД БХСС инспектор ЛамагӀвола лейтенант Алиханов Идриса Ӏалауддин, участкови инспектор воккхагӀвола лейтенант Гагиев Абукара Ӏабдураьман, милице старшина Цокиев Къурейш, милице сержант Белхароев Башир, кхыбараш.

П. КРИВОШЛЫКОВ,
Малгобекски ГОВД начальника политико-кхетама балха вола заместитель.

Кхетам балари образовании

УЧИЛИЩА ЛАКХА СИЙ

Дукха шераш да укх училище сий лакха латта. Тоъам болаш да укхаза дешаш хиннача денархоштеи хьехархоштеи СССР халкъа боахама карегӀдаьнарий Выставка 342 дошо медаль енияй аьлча. Цар балхаш хьахьоккхаш хиннад Польше, ГДР-е, Чехословаке, Болгаре, США, Японе, ФРГ, Канаде, кхыча мехкашка.

Бобруйски художественно-технически училище деша ух берригача мехкара кагирхой — Прибалтикера, Якутера, Гаьнарча Малхбоалера. Дешархой тӀаува дукха ньрка йоацача профессе сий лакха хиларо — художественни мебель хьаеш бола столяраш, дахчанна инкрустаци еш бараш, чеканщикаш, декоратораш, Ӏоакъий а мозаични а балхаш ду облицовщикаш, топпара пхьегӀаш ю мастераш, зизаш леладу декоратораш. Цул совгӀа, кхелетараш укхаза деша бахка безам хилар да 14—16 шу даьлча шоашта фу карагӀдаргда ха а творчески балха ца дакъа лаца а безам бенга.

— Тха училище хьейиллай 1958 шера, — дувц цун директора Аркадий Ларина. — ХьалхагӀа из дукхьал столярий - краснодеревщикий школа яр. Цу хана тха лиар материально-технически база. Из хьаара тхона новкъостал дир Бобруйска партийни а советски а организацеш, заводий болхлоша, тха берий даьшеи воаношен. Училище бол бе баьхкар квалификаци йола педагогаш, промышленни предприятешкара дикагӀа бола мастераш, кхувш боагӀачарна шоай знанеши навыкаши дӀаенна а ца Ӏеш, технически а художественни а кхоламах безам болайта гӀерт уж.

Дешара процесс чакхьяхара педагогаша керда гӀулакх вӀашӀехьдаьккхад. Масала, училища практике укх тайпара метод чӀоагӀъеннай: укхаза хӀара хьал мел кхевеча хьалхашка ходамболла декхар оттаду. цхьайолча хана тоъал чоалхане а долаш. Из кховчаиде эттача кхувш воагӀачоа хов цу гӀулакха ший знанеши опыти тоъам болаш йоацилга, цудухьа хӀама хара боарам ше шербе гӀерт из. дукхагӀа деш, музее, театре вода, уйла кхоэ... Иштта дегӀаух бераштa хӀама ховлга а шоай лоӀаме уж хулнлга а.

— Тхоай бераша хьадеидийт оаха дукхача хана денз ховш дар, цу гӀулакхо выводаи е шоаш Ӏомабу уш, — иштта хет директора. — Ца ховш даь хӀама дац массаза а чакхйоахача урокашта меттел оаха урокаш-концерташ, диспуташ, телевиденех, радиох, кинох пайда а эцаш семинараш елга. Денара материал дӀахьехача цу тайпарча формаща поикъоствал ду кагийча нахаи мехкараштен дешара программа сахагӀа а кӀоаргагӀа а кхетаяра. Иштта беча балхо хӀара предмет массаза а практикаца дува. Масала, химе курсе «Каучук» яхаш теми я. из Ӏомие йолшу хьамча-техничесни изделей заводеи шинни комбинатеи экскурси ньчуэ тӀехьагӀа. ХӀаьта композице теори дикагӀа Ӏомалу кабинете занятеш хиначул тӀехьагӀа бераи производственни цехешка долхаш хилча. Каст-касте теоре классашка а мастерскийка а музыка ленх. Цо дешархой фантазн сомайоах.

Бобруйске эдани, общежити, мастерскеш кийчъелга кхетам балара тӀалеста да. Бе йолла аьттув болаш а хоза а инструмент, тоаль балха моттиг. зизаш а баьцоогӀаш а — уж деррига а юкъарчал довццаш. дешархой чамагӀа да, хьаккол дикагӀча оагӀорахьера эмоцнональни отклик. Помещенеш хоаьеш йола кӀай гипсови статуяш, мозаични панно, корашка латтача решеткай аьшка догам, ирацца хьаьтънаьхен оаккарийи фигуркаш, сурташ дийхха шкатулкаш — деррига а бераша шоаш хьадаь да. Училище пхи музей йиллай, укхаза тайп-тайпарча поахалех болча дешархоша йита шоай дийн лер, шоаш кулгаща хьадаьр да.

Берий инициативагӀа юртий йистошка гӀолла экспедицеш хилар, укхаза дешархоша лехар халкъа говзанчий изделеш, белоруссни къамаи барзкъаш, чах, гатах, лоабагах, коастах фигуркаши орнаменташ е ховча нахах кхийтар.

Цхьа зал хетаьй Белоруссе традиционни художественни промыслашта, вож ахархой цӀа санна кийчдаьд — из безача хьаьшашта лаьрхӀа да.

Владимир ЛЕВИН.

КЕРДА ФИЛЬМ

ЛИРАЧА КЪОВСАМАХ

Московски уголовни розыска балхахоех да из фильм. Фильма корта — герзаца кийчбеннача гӀаьрахой тоабаца цар ду дов. Дийнахьа делкъа хаина эхь доаиш сберкассера ахча дихьад. Гера дола банда — ши къонахи цхьа кӀаьнк — къайлалнпай.

Милице болхлоша гучадоал царех цаӀ — кӀаьнк — цӀагӀара ведда Осипов Леонид волга. Цо дихьад маршала Ракоссовске даьна совгӀата денна хинна гера.

Зуламхой лаха арайоал уголовни розыска балхахой бригада. ДухтӀавала гӀерташ дукха ньакьег полковнича Садчиковс, майора Костенкос, воккхагӀволча лейтенанта Росляковс. Дуккхача нерсешта юкъера хьакъоастаю ийсача ваьнъа тӀа воаккхаргвар.

Кхы Ӏеваланзар царна хинна кӀаьнк — Леньна — милице ше хьа ца воагӀаш. Цун новкъосталца гучадаьлар цхьан гӀаьрахочох тилла цӀн «Чита» яхаш вола. Из лаца аьнна милице болхлой тӀехьабоалашехь цхьаькъ а хаттар эних.

Дукхаза набахта чуваьлача «Прохора» кийчу ший ца зелши вола «Сударь» наьха цӀагӀа чу а ваьина, мах бола живописа произведене лочкъае. Цу гӀулакха ве веза гӀорваьнна чӀондарг локхаш вола сас. Из бӀеха гӀулакх чакхдаккха раьза хул «Сударь». Слесарь ва со аьнна из вахача фусаме вода зуламхо. Бакъда, укхаза цуина дагадовцар хул. МоастагӀчуи оамалах кхеташ вола майор Костенко из воагӀаргволча кийле а лаьца кӀал вагӀа. «Сударa» гӀулакх чакхдаьнад аьнна хетаду, бакъда маькара вола гӀаьрахо гӀехьарча минуте кӀалхара воал. Костенкос сихха хоам а бий оперативникашка дӀаювц «Сударь» тӀахайна дӀавахача машина номер.

...ГӀайттача санна йолх машинаш, кхерабенна наькъа хой юстара лелх. ЦӀува автобусий тормазаш, дӀаух хьахашкара кизгаш... Юххера а ваха а вала а моттиг йоацаш кӀалвус «Сударь». Ше бергбола тийша болх бань ваьинав из. Зуламхо хьакхаливу Петровка, 38. Укхаза «Читаца» дукхаза оттаву из.

ХӀанз а лацанза ва эттара говзагӀа вола, эттара кхерамегӀа вола бандит — «Прохор». Из хьалха денз вовзаш ва полковника Садчиковна: 1945 шера цах бовхаш лелача бандана керте латташ вар из.

Атта хилац «Прохор» мичаа в чийна лаца. Ше кӀалоисача гӀаьрахочо ший аьлий йоӀа керта човже тӀоттаю тепча. Ший нахар нко ца деш цӀагӀа чукхоссавеннача Росляковна вожавеш тепча етт бандита. Бакъда, къаьнача зуламхочо а магац кхы дукьала латта...

Геттара дукха къахьета дийзар лорий Росляков Ӏоажалах вакхара. Из дийна виса дувцилта йоацаш гӀадбахаб новкъостий. Мастарел а ираз делашагӀа я цуина дукха ха йоацаш айза йоӀ Алена.

Фильмо хьахьокх милице болхлой бокъонца турпалэ дола гӀулакхаш. Керттера ролеш ловзаеш ба артисташ Василий Лановой, Георгий Юматов, Михаил Жигалов, Людмила Ильская, Николай Крюков, кхыбараш.

Фильм оттадаьд М. Горьке цӀерагӀча киностуде.

И. ТАБУРКАЕВ,
кинопроката республикански конторе керттера редактор.

КАГИРХОЙИ МЕХКАРИЙ!

№ 4 йолча Грозненски профессионально - технически училище 1980—1981 дешара шера дешархой деша дӀачуэхкилга

ДӀАХОИТ

8—10 класс чакхъяьнкхараш.
Дешара ха 1—3 шу.

Укх профессех:

1. **Мехкдаьттен газа йоаккхача скважинашта эксплуатацеишна разведочни бурув тохача бурильщика гӀонча.**
2. **Буровойшта гӀулакх деш вола электромонтер,**
3. **Электрогазосварщик,**
4. **Слесарь-авторемонтник,**
5. **Химически анализа лаборант,**
6. **Топограф-геодезист,**
7. **Плотник-отделочник - штукатур.**

Училище кийчъю «Грознефть» объединенена кадраш. Деша богӀача хана дешархой Ӏалашбу мах боацаш обмундированеца, кхачанца, учебникашца, общежитеца. Производственни практика йолча хана дешархошта шоай специальностагӀа доагӀача юкъарча алапех 33 процент кара дӀател. Училище деша вагӀаш яьккха ха къахьегама стажана дӀалоарх). Дешар хьехаш ба юкъера технически лаккхера образовани йола мастераш. Училища кхо курс чакхъяьккха а йистебовлаш дӀалуш йола экзаменаш толаме дӀаенна а болча кагирхошта юкъера образовани яккхарах вола аттестати профессегӀа разряд енна дола аттестати дӀалу. Училища чакхъяьнкхараш шоай специальностагӀа городе Грозне болх ба дӀахьожабу.

Училище деша отта безам болчар училища директора цӀерагӀа хьачудала деза ер документаш:

Заявлени,
Образовани хьалхьарра тешал е аттестат,
кхача моттигера справка,
ваьча ханах дола тешал е паспорт,
3х4 размер 6 фотокарточка.

Документаш хьачуйиӀу хӀара денна Ӏуйранна 8 сахьат даьлча денз 16 сахьат даллалца.

Занятеш дӀайолалу 1980 шера 1 сентябре.
Хьаьсара доттагӀий! Тха училище деша отта!

Из чакхъяьнкхачул тӀехьагӀа оашош хержача специальностагӀа йоккха говзал йола болхлой хургда шоах, хӀаьта юкъера образовани а хургья шун.

Училища адрес: г. Грозный, 364029. 12 участок, ГПТУ-4. Автобусаш № 13, 24, 25, трамвай № 5. «12 участок» яхача уж сошача кхаччалца.

№ 10 йолча грозненски технически училища

ДӀАКХАЙКАДУ

1980—1981 дешара шера дешархой укх специальностех дӀаэцаш хилар:

1. **Кулг-кара сварка еш бола электросварщикаш.**
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 76 сом.
Советски эскарера мукъабьннараштa—105 сом.
2. **Газосварочни балхаш де Ӏоша а беш центральни отопление, водоснабжене, газоснабжене монтаж еш бола слесараш.**
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 76 сом.
Советски эскарера мукъабьннараштa — 105 сом.
Образовани 8 класс. Дешара ха — 2 шу.
3. **Слесараш вентиляционникаш.**
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 76 сом.
Образовани 8 класс. Дешара ха 2 шу.
4. **Изолировщикаш.**
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди 76 сом.
5. **Каменщикаш.**
Дешара ха 1 шу. Образовани 8—10 класс.
6. **Юртара гӀишлошъю мастераш.**
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 30 сом.
7. **Архитектурно-гӀишлон профиль йола счетчикаш-чертежникаш.**
Дешара ха 1.5 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 76 сом.
8. **Технически оборудованена монтаж ю слесараш.**
Дешара ха 1 шу. Образовани 10 класс. Стипенди — 76 сом.

Училища адрес: 364007, г. Грозный. Заводской район. Социалистически улица, 40, ТУ-10.
Телефон: 2-64-03.
Училище ва йиш я трамваница №№ 2, 5 «Двухэтажки» яхача кхаччалца.

ТЕЛЕВИДЕНИ

7 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Ӏуйранара гимнастика.
9.05 — «Мичад ю, зурманчаш!».
9.30 — «Аьттӏа сигале» яха телевизиони дукхасерийни художественни фильм. 1-гӀа сери.
10.35 — «Халкъа творчество». Телевизионни обозрени. Йистерьлча — кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — «Юртара балха денош». Кинопрограмма «Дийна лаьтта». «Юре Питрар бовхха дехах». «НогӀий ма Ӏуй».
15.50 — Бераштa дола фильм. «Къесталургбоаш доттагӀий» яха художественни фильм.
17.05 — «Оратнок» яхача телестудe концертни зал.
17.30 — «Московски комсомола гӀулакхаш».
18.00 — Мультфильм.
18.40 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — «Лаьмаи нахар» Малдавски ССР Ӏаьмай Академи.
19.45 — Советски композиторий аьлей темах йола фантази.
19.55 — «Аьттӏа сигале» яхача телевизиони дукха серийни художественни фильма премьера. 5-гӀа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — Футболах йола СССР чемпионат. «Локомотив» — «Спартак». Перерыве — «Тахан дунен тӀа» яха информационни выпуск.

II ПРОГРАММА

17.30 — «Вай къонах аьараш» яха документальни фильм.
17.45 — «Партгрупнаш гӀулакхаш а планаш а» (нохчий меттала).
17.55 — «Паппе веттоки Гончарое».
18.00 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀоалае».
18.40 — КПСС XXVI съезда аьнза ниьькъоргӀа. «Дикъ — кертердар» (гӀалгӀай меттала).
19.05 — Киножурнал.
19.15 — Доакъараш кийчдар: Дукха а дика а.
19.30 — «Ялат чуянара турпалаш, шовна, дола концерт!».
20.00 — «Бийса даьхъала хийла шун, бераш!».
20.15 — «Музей-усадьба Арадельское».
21.00 — Гитариста Гасбаррона концерт (Итали).
21.40 — «Вада цхьаннен а лаааг» яха художественни фильм.

8 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — Ӏуйранара гимнастика.
9.05 — «Кагирхой творчество».
9.35 — «Аьттӏа сигале» яха телевизиони дукхасерийна художественни фильм. 5-гӀа сери.
10.40 — РСФСР заслуженни артистий Калинина а Ворошило а концерт. Йистерьлча — кердадараш.
14.30 — Кердадараш.
14.50 — Социалистически мехкий телевидене документальни фильмай программа.
15.40 — Туркменски ССР халкъа халхарий заслуженни ансамбла выступлени.
16.10 — «Москва а москвичаш а».
16.40 — «Оалкхазарий къахьехьа бераштa». Ленинградера передача.
17.10 — «Поэзи».
17.50 — ДӀадокх Спроэнас а дунен халхаьшта юкъерча конкурсий лауреата Бачнева а (фортепиано).
18.10 — Художественни гимнастиках йолча дунен абсолютни чемпионаца Дерюгинайца Киевски дешархой вӀашагӀкхетар. Киевера передача.
18.45 — «Тахан дунен тӀа».
19.00 — «Визнеса дунен тӀа» укхча цикладара «А» из саг вер ха ях» яха передача. Передача хьалха хьахьа зу политически обозревателя В. Дунаева.
19.55 — «Аьттӏа сигале» яхача телевизиони дукхасерийни художественни фильма премьера. 5-гӀа сери.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Эрмитаж». ЭӀамигача Голландски сурташ.
22.05 — «Тахан дунен тӀа».
22.20 — Искусствa мастерий концерт.

II ПРОГРАММА

08.30 — «Литературни вӀашагӀкхетар (нохчий меттала).

17.10 — Бераштa йола киноппрограмма.
17.35 — «Укхаццано йоаем бола «Ӏур» яха Ӏилман-популярни фильм.
18.15 — «Нохч-ГӀалгӀайчу гӀоалае».
18.35 — «Дика фу — дгат хьуэьярхкилара дола темаш» (гӀалгӀай меттала).
18.50 — Кхаьна физкультурника ЕргӀгоэзаи Дя дя.
19.20 — Киножурнал.
19.30 — ГӀишлошъечун Денга. «Дика а сиха а бола бар» (нохчий меттала).
20.00 — «Бийса даьхъала хийла шун, бераш!».
20.15 — Вьатти зарисовкаш. Фильм-концерт.
20.30 — «Васнецова музей».
20.50 — Карпова произведенеш дӀалокх Центральни телевиденеи Ергсоюзаи радиой йоккхача симфоническа оркестр.
21.40 — «Тобагос ниьк хуш» яха художественни фильм.

РАДИО

7 АВГУСТ

6.40 — «Юрт: гӀулакхаш а декхараш а» (гӀалгӀай меттала).
6.50 — Ахараш.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.35 — «Сердало» газета обзор.
7.50 — Хоамаш.
8.25 — «Шовна, кхалнаш!» яха радиожурнал (эрсий меттала).
8.45 — КПСС XXVI съезда дакъалоахаш. «Социалистически декхараш. Уж иштта кховчаиду?» (гӀалгӀай меттала).
17.10 — Переначий программи хьоттамах бола хоами (эрсий меттала).
17.11 — Карпицкиь «Ловмашка» а «Арешашка» а яха музыкальни сурташ (эрсий меттала).
17.30 — «Патриот» яха радиожурнал (гӀалгӀай меттала).
17.45 — Социализма мехкашка. «Цхьана кхахьегнага дегӀаоалаеш». Беседа (гӀалгӀай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).
18.30 — Хоамаш.

8 АВГУСТ

6.00 — «Юртара Ӏуйре» (эрсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.20 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Коммунисти хан» (эрсий меттала).
8.45 — Малеш доах Ноаьвена Лайлас (нохчий меттала).
9.15 — «Ший професси езаш хилар» зарисовка.
9.30 — «Доча кхоачаиду» (нохчий меттала).
9.45 — «ДоттагӀий оазаш» (эрсий меттала).
17.10 — Переначий программи хьоттамах бола хоами (эрсий меттала).
17.11 — «Самукъанерча таьгӀа тӀа» (гӀалгӀай меттала).
17.25 — «Йоахой вахар» яха радиогазети (нохчий меттала).
17.40 — Хаальа ашараш (гӀалгӀай меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гӀалгӀай меттала).
18.30 — Хоамаш.

Хоттнсеи

Тахан республике гӀоллеи Грозней хувцалуш моркхаш а йолаш, йоачан а йоацаш. малхбузехьара секунда 2 — 7 метр сиха мух а болаш, фегара температура республике гӀолла 21 — 26, Грозне 23 — 25 градус йӀовхал а йолаш ха латта тарлу.

Кховнен ломмен хувцалуш моркхаш а йолаш, дукхагӀча даькъе йоачан а йоацаш, бебеча оагӀонашкахьара секунде 2 — 7 метр сиха мух хьекхаш, фегара температура бийсашка 15 — 20, деношка 27 — 32 градус йӀовхал а йолаш ха хила мег.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместитела — 9-24-03; бехктохама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностеи транспортеи — 9-24-01; юрта бӀахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; писмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттеи деношка.

СФ00283. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3819.